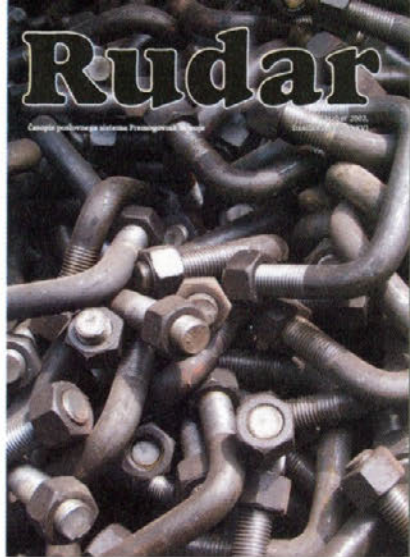

Rudar

Časopis poslovnega sistema Premogovnik Velenje

oktober 2002,
številka 8, leto XXXVI

VSEBINA

Časopis poslovnega sistema Premogovnik Velenje, oktober 2002, številka 8

foto: Ivo Hans Avberšek

“Edini cilj, ki ga moramo v Premogovniku Velenje skušati dosegati, je zelo intenziven razvoj za postopno sistemsko prestrukturiranje dejavnosti, ki danes ne prinašajo dobička,” poudarja novi direktor Premogovnika Velenje dr. Evgen Dervarič, univ. dipl. inž. rudarstva.

4 Edini cilj je intenziven razvoj

6 Odhajam ponosen in zadovoljen!

8 Pismo o nameri za razvoj TRC Jezero

9 Turističnega jezera (skoraj) ni več

10 Izklopili VP Hrastovec

11 Dobili smo Pravilnik o varnosti in zdravju pri delu

12 Informatizacija poslovanja

15 Izobraževanje – gibalno razvoja

16 V Telkom sistemih imajo boljše delovne razmere

17 Festivali dveh kultur

18 Naša gostja: dr. Birgit Snizek

20 Predprodaja smučarskih vozovnic za sezono 02/03

21 Znova preizkus hoje na 2 km

22 Božič v Kranjski Gori

25 Utrinek nekega dne

26 Reportaža

28 Zdravje: Zadah iz ust

Dr. Francu Žerdinu se je drugi štiriletni mandat direktorja Premogovnika Velenje iztekel 22. oktobra. “Ko razmišljam za nazaj, posebej za teh 10 let, odkar sem bil v vlogi direktorja Premogovnika Velenje, ugotavljam, da je bil naš največji kapital v tem, da so nam ljudje verjeli. In na vse storjeno sem ponosen!”

Turističnega jezera v novembru ne bo več. Njegova površina bo zasuta in namenjena drugim dejavnostim, tistim, ki jih razgrinja projekt “Razvoj novega turističnega produkta – TRC Jezero”. Za njegovo uresničitev so pismo o nameri podpisali predstavniki Premogovnika Velenje, Vegrada, MO Velenje, Ere in Gorenja.

V hčerinskem podjetju Telkom Sistemi so veseli novih delovnih prostorov, ki jim jih je “odstopila” nova telefonska centrala. V svetlih prostorih je delo prijetno, poleg tega so sedaj zbrani na eni lokaciji, kar olajšuje njihovo komuniciranje.

Izdajatelj

Poslovni sistem Premogovnik Velenje

Uredništvo

Glavna in odgovorna urednica: Diana Janežič

Novinarica in lektorica: Dragica Marinšek

Oblikovanje: Ivo Hans Avberšek

Naslov: Uredništvo Rudarja, Partizanska 78, 3320 Velenje, tel. 03/899 61 00, int. 18-15, fax. 03/5869-131

E-mail: Diana.Janezic@rlv.si, Ivo.Avbersek@rlv.si

Uredniški odbor

Božena Steiner, predsednica, Tatjana Krenker - gospodarsko področje, Marko Mavec - tehnično področje, Tomo Lipnik - sindikat, Pavel Župevc - svet delavcev, Janja Juvan - IP HTZ, Mojca Ževart - ERICo, Matjaž Černovšek - Gost, Tomaž Pungartnik - Habit, Slavica Pogorelčnik - Kamnolom Paka, Milena Krofl - PLP, Miro Sitar - Telkom sistemi, Jožica Peterlin - Športno društvo

Grafična priprava Naš čas, d.o.o. Velenje

Tisk SET Vevče

Naklada 4000 izvodov

Mesečnik Rudar prejema zaposleni v poslovnem sistemu Premogovnik Velenje brezplačno. Davek na dodano vrednost po stopnji 8,5%. Poštnina plačana pri pošti 3320.

OSREDNJA
KNJIŽNICA
CELJE

Uspesno poslovanje Premogovnika Velenje je mogoče le z dobrimi poslovnimi idejami in intenzivnim razvojem

Premogovnik Velenje je bil v letu 2001 vključen v holding Slovenske elektrarne, d.o.o. (HSE). HSE bo v smislu doseganja svojega osnovnega cilja združitve podjetij stremel k največji racionalizaciji poslovanja.

Za Premogovnik Velenje pomeni to intenzivnejše nadaljevanje aktivnosti pri prestrukturiranju poslovnega sistema, ki tečejo zadnja leta. Poleg tega bo treba veliko pozornost posvetiti tudi racionalizaciji in poenostavitvi procesa pridobivanja premoga.

Že več kot desetletje so strateški cilji podjetja štirje in temeljijo na:

- ✓ zagotavljanju proizvodnje lignita, ki bo omogočala **tehnično ter ekonomsko uspešno poslovanje Premogovnika Velenje in Termoelektrarne Šoštanj**,
- ✓ omogočanju kar **največje stopnje varnosti in humanosti pri izvajanju delovnih procesov** zaposlenim v Premogovniku Velenje,
- ✓ sprotne in učinkovite **reševanju ekoloških problemov**, ki so nastajali in še nastajajo kot posledica energetske dejavnosti v Šaleški dolini ter
- ✓ **zagotavljanju realizacije novih programov oziroma novih delovnih mest** za prebivalce Šaleške doline zaradi zmanjševanja števila zaposlenih v energetske dejavnosti.

V zadnjih petih letih preverjamo izvajanje in ustreznost strateških ciljev in letnih planov na strateško-poslovnih konferencah ob koncu vsakega koledarskega leta. Premogovnik Velenje ima izdelan razvojni načrt za obdobje 2001 – 2005/2010, razvojne načrte so izdelale tudi vse hčerinske družbe.

Pripravo razvojnega načrta podjetja je narekoval Energetski zakon, ki je bil sprejet v Državnem zboru Republike Slovenije v letu 1999. V 18. členu zakona je opredeljeno, da razvojni načrt za obdobje najmanj 10 let izdelajo tudi izvajalci dejavnosti proizvodnje ali predelave energije in goriv ter izvajalci oskrbe z naftnimi derivati. Razvojni načrti morajo biti usklajeni z nacionalnim energetske programom.

V Sloveniji nastaja Nacionalni energetski program, ki bo, ko bo izdelan, vseboval cilje, usmeritve in izbrano strategijo rabe in oskrbe z energijo ter perspektivne energetske bilance za obdobje 10 let in okvirno za vsaj 20 let, tako da bo dosežena varna in zanesljiva oskrba uporabnikov energetske storitev po tržnih načelih.

V delovnem gradivu za Nacionalni energetski program Slovenije je opredeljena višina proizvodnje lignita v letih od 2002 do 2020. Do leta 2007 naj bi bila proizvodnja v Premogovniku

Velenje 3,8 milijona ton na leto, nato do leta 2010 3,65 milijonov ton na leto ter zatem 3,5 milijona ton na leto. Zniževanje proizvodnje po letu 2007 je predvideno zaradi določil Kyotskega protokola.

Nadaljnjo vizijo Premogovnika Velenje bo treba graditi ločeno pri procesu pridobivanja premoga, kjer bo treba s sprejetjem Nacionalnega energetskega programa dolgoročno uskladiti

izkop premoga in njegovo porabo v Termoelektrarni Šoštanj, ter predvsem na prestrukturiranju ostalih procesov v matičnem in hčerinskih podjetjih. Pri tem bo osnovno vodilo uvajanje programov, ki bodo uspešni na trgu, torej takih, ki bodo ohranjali obstoječa delovna mesta in ustvarjali nova ter prinašali dobiček.

Dejstvo je, da je lignit iz Velenja edini pomembnejši energetski vir za Slovenijo in da bo dolgoročno, seveda pri današnji stopnji razvoja tehnologije premogovništva v svetu, težko konkurenčen cenam na svetovni borzi premoga. Menim, da bomo v Sloveniji morali poiskati pravo razmerje med narodnogospodarskim interesom in ceno premoga iz Velenja.

Na drugi strani pa bomo morali v Premogovniku Velenje stroške proizvodnje premoga stalno zniževati. Največ možnosti lahko vidimo v zmanjšanju vseh postavk stroškov in avtomatizaciji procesov. Prav tako pa to pomeni intenzivno prestrukturiranje in iskanje novih delovnih mest. To

smo zapisali v četrtem strateškem cilju podjetja. V letošnjem letu intenzivno iščemo nove programe, predvsem v povezavi z domačimi in tujimi strateškimi partnerji.

Koncept proizvodnje premoga ob največji varnosti in humanizaciji delovnega procesa ter način reševanja ekoloških problemov so osnovno vodilo podjetja in predstavljajo vsebinsko zaokrožitev prvih treh strateških ciljev. Četrty strateški cilj pa je naravnani v smer ohranjanja delovnih mest, in sicer tako, da se število zaposlenih zmanjšuje in se bo zmanjševalo pri osnovnem procesu pridobivanja premoga, hkrati pa se bodo ustvarjale nove zaposlitve na drugih področjih in v novih programih. Ta nova delovna mesta so lahko v hčerinskih podjetjih Premogovnika, lahko pa tudi drugje.

Novi razvojni programi so zanimivi v celem poslovnem sistemu in se neposredno navezujejo na zgoraj omenjeno strateško usmeritev glede ustvarjanja novih delovnih mest. Vodilo je ustvarjanje kvalitetnih delovnih mest, to je takih, kjer se lahko zaposlujejo visoko kvalificirani kadri, pa tudi takih, ki bodo omogočila prezaposlovanje invalidov.

Dr. Evgen Dervarič

Edini cilj je intenziven razvoj

Nadzorni svet Premogovnika Velenje je 16. oktobra za direktorja Premogovnika Velenje za naslednje štiriletno mandatno obdobje imenoval dr. Evgena Dervariča, univ. dipl. inž. rudarstva, ki je do sedaj opravljal naloge direktorja za razvojno področje. Ob prevzemu te funkcije smo mu zastavili nekaj vprašanj.

Rudar: "Najprej iskrene čestitke za imenovanje za direktorja Premogovnika Velenje in uspešno delo! Ste zadovoljni, da ste postali direktor podjetja, ki velja za uspešno in razvojno naravnano?"

Dr. Dervarič: "Ko sem kandidiral na razpisu za direktorja Premogovnika Velenje, sem se zavedal, da je to odgovorna in zahtevna naloga in tega se sedaj, ko sem imenovan, zavedam še bolj. Ta naloga je še bolj odgovorna zdaj, ko se odpira trg z električno energijo in bo tako naša konkurenčnost izpostavljena ne le na slovenskem, temveč tudi na evropskem trgu.

Seveda pa je v tem trenutku najbolj pomembno, da uspešno zaključimo letošnje poslovno leto in pripravimo vse načrte za proizvodnjo v letu 2003."

Rudar: "Kakšna je vaša vizija, strategija dela v podjetju in njegovega razvoja?"

Dr. Dervarič: "V osnutku Nacionalnega energetskega programa Slovenije je zapisano, da bomo v Premogovniku Velenje pridobivali premog v višini 3,8 milijona ton na leto do leta 2007, 3,65 milijona ton na leto do leta 2010 in 3,5 milijona ton po tem letu.

Lignit je edini pomembnejši energetski vir v Sloveniji. Njegovo cenovno konkurenčnost bo treba opredeliti s pravim razmerjem med narodno-gospodarskim interesom in svetovno ceno premoga. Gotovo je pa, da bo ceno premoga treba zniževati. Na kakšen način jo bomo zniževali? Z racionalizacijo in poenostavitvijo procesa pridobivanja premoga in intenzivnim prestrukturiranjem poslovnega sistema.

Izhodišča za proizvodnjo premoga in razvoj procesa pridobivanja premoga so postavljena na dveh

Dr. Evgen Dervarič

načelih: TEŠ je edini kupec našega premoga, pričakovana življenjska doba za bloke 1-3 je do leta 2011, za blok 4 do leta 2017 in za blok 5 do leta 2023. To pomeni, da so naše proizvodne zmogljivosti skozi verifikacijo koncepta odkopavanja premoga ustrezne. Od leta 2000 do leta 2025 naj bi po tej projekciji nemoteno pridobivali najmanj 3,5 milijona ton premoga na leto; skupaj to pomeni izkop okoli 90,5 milijona ton s povprečno kurilnostjo 10.3 MJ/kg.

Odkopavanje premoga poteka v območju velenjskega odkopnega polja. Glavna vira proizvodnje sta jami Pesje in Jug. Na območju jame Škale se odkopavanje zaključuje. V pripravi je nadomestna lokacija za zagotavljanje proizvodnje v jami Preloge severozahod. Tako se bodo vse aktivnosti, ki se dogajajo v jami Škale, vsa moštva, ki so sedaj tam, preselila v to jamo.

Na ta način bomo povečali koncentracijo proizvodnje in s tem tudi ekonomsko in tehnično bolj učinkovito

odkopavanje. V naslednjih treh letih bomo veliko pozornost posvetili zapiranju jame Škale in predvsem projektom, ki so vezani na pocenitev in poenostavitev proizvodnega procesa.

Intenzivno bomo delali na osmih razvojnih projektih, ki smo jih lansirali pred približno dvema letoma. Ti razvojni projekti so: za jamske proge, za ekologijo delovnega okolja, za pridobivanje in transport premoga, za transport in logistiko, za jamsko vrtanje, za energetske varčne podjetje, za čiste tehnologije uporabe premogov, za racionalizacijo prezračevanja.

Vsi ti projekti so odločilnega pomena za odkopavanje premoga v prihodnje, predvsem v smislu njegove pocenitve."

Rudar: "Ali zagovarjate perspektivo Premogovnika Velenje v okviru holdinga Slovenske elektrarne?"

Dr. Dervarič: "Holding Slovenske elektrarne je bil ustanovljen z namenom, da bi lahko električno energijo konkurenčno prodajali po odprtju trga z električno energijo, to je 1. ja-

Moj način dela je takšen, da zelo podpiram projektno organizacijo, ki zahteva timsko delo in s tem načinom dela se rodijo dobri rezultati.

nuarja 2003. V HSE so združena vsa energetska proizvodna podjetja in energija se prodaja združeno. Ocenjujem, da je to edina prava rešitev za uspešno poslovanje Premogovnika Velenje tudi v prihodnje."

Rudar: "Kako vidite razvoj poslovnega sistema Premogovnik Velenje?"

Dr. Dervarič: "Osnove za prestrukturiranje celotne družbe Premogovnik Velenje izhajajo iz razvojnega načrta za obdobje 2001-2005 oziroma 2010. Vodilo za prestrukturiranje je takšna organizacija matičnega podjetja, ki bo usmerjena izključno v proces pridobivanja premoga."

Razvojni načrt bo treba verificirati na današnje stanje in predvsem bo treba kakovostno preveriti kadrovske projekcije, s problematiko invalidov in njihovim produktivnim zaposlovanjem. Pri prezaposlovanju bo treba intenzivno iskati strateške partnerje za skupne investicije v nove proizvodne programe.

Zelo pomembno bo postopno zniževanje stroškov Strokovnih služb v podjetju, predvsem z večanjem prihodka izven poslovnega sistema in z izločanjem nekaterih programov. V naslednjih treh letih je treba nadaljevati z intenzivnim trženjem storitev rudarsko-gradbenega programa, ko bomo pri programu pridobivanja premoga še imeli kadrovske rezerve, kasneje pa bo to lahko izhodišče za ustanovitev kvalitetnega inženiringa. Pri vsem tem je bistvo, da mora organizacija podjetja slediti njegovim ciljem.

Pri usmeritvah glede razvoja hčerinskih podjetij je treba poudariti dejstvo, da je trženje storitev v teh podjetjih cokla razvoja teh podjetij. Uvesti bo treba sistemsko izobraževanje managementa, osnova za letne delovne načrte pa morajo biti prodajne konference, ki jih danes nimamo. Načrtno je treba zmanjševati obseg prodaje v matično podjetje z natančno opredeljenimi cilji: hčerinska podjetja bodo morala svoje napore usmeriti na trg, in to zato, da bomo lahko zmanjševali ceno premoga na eni strani na drugi pa ohranjali delovna mesta v hčerinskih podjetjih in v matičnem podjetju.

Hčerinska podjetja bodo morala iskati strateške partnerje s poslovno vizijo, investicijskim potencialom in trgi. V matičnem podjetju jim bomo pri tem pomagali z dokapitalizacijo, s kadri, z novimi programi, s sredstvi iz naslova prestrukturiranja..."

Rudar: "Katere bodo glavne usmeritve, naloge, kamor boste usmerili svojo energijo, znanje in pozornost?"

Dr. Dervarič: "Edini cilj, ki ga moramo v Premogovniku Velenje skušati dosegati, je zelo intenziven razvoj za postopno sistemsko prestrukturiranje dejavnosti, ki danes ne prinašajo dobička. Zavedati se moramo, da te dejavnosti zvišujejo ceno premoga in to nam slabša našo pozicijo na trgu. Skušal bom narediti vse, da bi te tokove znali obrniti."

Intenziven razvoj potrebujemo zato, da bomo ohranili delovna mesta pri procesu pridobivanja premoga in v Strokovnih službah ter v hčerinskih podjetjih. Še več, v slednjih bomo morali ustvarjati nova delovna mesta. Seveda se bomo o vsem tem najprej pogovorili v upravi, v Strokovnih službah in v hčerinskih podjetjih, na strateški konferenci, nato pa jih bomo šele začeli izvajati.

Gre za sistemski pristop. Tudi moj način dela je takšen, da zelo podpiram projektno organizacijo, ki zahteva timsko delo in s tem načinom dela se rodijo dobri rezultati. Tak način organizacije tudi daje številnim strokovnjakom v podjetju priložnosti, da se izkažejo in da organizacija dobi iz vseh virov najboljše."

Rudar: "Kakšna kadrovska politika bo podpirala vaše načrte?"

Dr. Dervarič: "Vodenje Premogovnika bo potekalo na podoben način kot danes. Na odgovornih funkcijah ostajajo vsi trije prokuristi, o četrtem pa se bomo še dogovorili. O vsem se moramo v upravi še pogovoriti in uskladiti."

Ne vidim razlogov in težav, da s sedanjimi sodelavci ne bi mogel na-

daljevati dela. Vsi zelo dobro razumejo in poznajo podjetje in svoje delo, prav tako ne mislim spreminjati kroga sodelavcev na drugem nivoju. Kakorkoli, ta organizacija je rasla več kot desetletje in cilji v njej so dovolj jasno postavljeni.

Kot sem že rekel, bomo vse naše delo, usmeritve, cilje prevetrali na strateški konferenci in sprejeli odločitve."

Diana Janežič

Osebna izkaznica

Dr. Evgen Dervarič se je rodil leta 1958 v Postojni. Kot štipendist Premogovnika se je po zaključenem študiju na ljubljanski montanistiki leta 1981 zaposlil v velenjskem premogovniku.

V njem je opravljal številna odgovorna dela, od tehničnega vodje Centralnega dela jame Preloge do direktorja za razvojno področje. Ima tudi številne strokovne reference s področja rudarstva. Magisterij iz rudarske stroke je opravil leta 1986, leta 1997 pa je z uspešnim zagovorom doktorske disertacije z naslovom "Kategorizacija hribin za izbiro načinov podgraevanja jamskih prog" pridobil naziv doktorja znanosti.

Ima družino: žena Jana je učiteljica, hčerka Tina je osnovnošolka, sin Matic pa srednješolec. V prostem času rad igra tenis in golf. Je predsednik Slovenskega rudarskega društva, podpredsednik Športne zveze Velenje in predsednik Šaleškega teniškega kluba.

“Odhajam ponosen in zadovoljen!”

22. oktobra je dr. Francu Žerdinu potekel drugi štiriletni mandat direktorja Premogovnika Velenje. Skupaj z dveletno funkcijo vršilca dolžnosti direktorja, ki jo je prevzel maja 1992, je bil dr. Žerdin direktor velenjskega premogovnika 10 let.

Dr. Žerdin se je v zaposlil v Rudniku lignita Velenje 20. novembra 1975 kot pripravnik v jami. Strokovni izpit za tehničnega vodjo in samostojnega projektanta za rudnike z metanom in za površinske kope je opravil leta 1980 v Ljubljani.

“Takoj po strokovnem izpitu sem opravljal nadzorniška in poslovodska dela v Jami Pesje, 1. julija 1980 pa sem bil imenovan za **vodjo TOZD in tehničnega vodjo** te jame.

Jama Pesje je bila takrat zelo težka jama. Celotna dolžina odkopov je bila ročna. Kljub velikemu številu zaposlenih in velikemu številu klasičnih odkopov, so bili rezultati težaškega dela rudarjev zelo skromni. V času mojega štiri letnega dela v jami Pesje smo koncept odpiranja jame popolnoma spremenili, namesto ročnega smo uvedli mehanizirano odkopavanje, zmanjšali število odkopov z 12 na vsega 4 ter povečali dnevno proizvodnjo v primerjavi z letom 1980 za 125 odstotkov,” se dr. Žerdin spominja tistih časov.

Leta 1984 je prevzel **vodenje študijskega oddelka**, kjer ga je čakalo veliko nalog, a tudi uspehi niso izostali. “Ker smo imeli takrat v premogovniku največ težav in nizko produktivnost zaradi močno zatisjenih prog, smo reševanju tega problema namenili največ pozornosti. Sami smo razvili takšno tehnologijo podpiranja jamskih prog, da smo v celotnem premogovniku zmanjšali število zaposlenih na vzdrževalnih delih v progah od 670 delavcev na 192. Zaradi spremenjene tehnologije podpiranja jamskih prog smo zmanjšali tudi število jamskih ognjev

od 78 v letu 1986 na 5 ognjev brez materialne škode v letu 1990. V tem času smo namenjali veliko pozornosti tudi mehaniziranju odkopne fronte v celoti kot tudi uvajanju visoko produktivnih odkopov. Rezultati takega pristopa k delu se kažejo predvsem v zadnjih letih, saj smo dolžino odkopne fronte zmanjšali od 1.320 metrov v letu 1984 na vsega 250 metrov v letu 2002, pri čemer so se odkopni učinki in produktivnost povzpeli na evropski vrh,” pravi dr. Žerdin.

Zmanjševanje stroškov in večanje varnosti pri delu

V času končevanja investicije v izgradnjo nadomestnih objektov jame Preloge leta 1986 je bil dr. Žerdin **glavni inženir razvoja in investicijskih dejavnosti**, leta 1988 pa je bil imenovan za **tehničnega direktorja premogovnika**. V tem štiriletnem mandatnem obdobju je največ pozornosti skupaj s sodelavci namenil zniževanju proizvodnih stroškov.

Še danes je ponosen, da “smo razvili in uvedli poslovni računalniško-informacijski sistem ter v ta namen izobrazili vrsto mladih strokovnjakov, organizirali učinkovito pripravo dela, razvili lasten varnostno-informacijski sistem, ki omogoča, da vsakih 20 sekund dobivamo v sobo dežurnega informacije o vsebnosti vseh nevarnih plinov ter o drugih pomembnih dogodkih v jami. Na osnovi tako pridobljenih podatkov smo razvili originalen, računalniško voden plan obrambe in reševanja v primeru nesreče v jami. Pomembno vlogo smo namenili planiranju proizvodnje ter drugih tehničnih ter ekonomskih pa-

dr. Franc Žerdin

rametrov za letno, srednjeročno in dolgoročno obdobje.”

Na področju varnosti pri delu je bil dr. Žerdin dejaven kot **vodja Centralne rudarske reševalne službe rudnikov Slovenije in Hrvaške**. Vodil ali sodeloval je pri vodenju številnih reševalnih akcij: v Mežici, Velenju, Hrastniku, Aleksincu, Dobrnji, Trbovljah, Kanižarici. Organiziral in vodil je štiri simpozije na temo reševanje v primeru nesreče v rudnikih ter vodil organizacijo štirih reševalnih vaj v primeru večje nesreče v rudnikih, ki so se jih udeležili rudarski reševalci iz vseh rudnikov Slovenije in Hrvaške.

Nenehno dopolnjevanje in razdajanje svojega znanja

Ob vseh teh odgovornih nalogah v podjetju je dr. Žerdin nadaljeval svoje izobraževanje. decembra 1987 je na Fakulteti za naravoslovje in tehnologijo v Ljubljani uspešno zagovarjal **magistrsko nalogo** z naslovom “Ocena metod in organizacije dela pri izdelavi prog v RLV”, novembra 1993 pa je na isti fakulteti uspešno zagovarjal **doktorsko disertacijo** z naslovom “Metoda izdelave optimalnega dolgoročnega plana proizvodnje v rudnikih z jamskim načinom eksploatacije”.

Fakulteta, študij, iskanje in sprejemanje novih znanj ter stik s študenti so ga privlačevali tudi kot predava-

telja. Od leta 1982 do 1989 je bil na Fakulteti za naravoslovje in tehnologijo v Ljubljani honorarno asistent pri predmetih Zračenje in jamski požari ter Optimiranje in programiranje v rudarstvu, od aprila leta 1989 pa na tej fakulteti kot **docent** predava s tretjinsko zaposlitvijo predmete iz tehničnega rudarstva. Probleme, ideje, napore in uspehe pri svojem delu v premogovniku je v preteklih 18 letih samostojno ali skupaj s sodelavci obdelal v **strokovnih in znanstvenih člankih** in jih več kot 50 objavil v strokovnih revijah v Sloveniji in v tujini. Predaval je na številnih domačih in tujih simpozijih ter kongresih, skupaj s sodelavcem je napisal učbenik za predmet Programiranje in optimiranje v rudarstvu. Sedaj je v nastajanju učbenik za predmet Ekonomika in organizacija v rudarstvu.

Tako uspešen strokovnjak v rudarski stroki in gospodarstvenik seveda ni ostal neopažen. Njegovih **funkcij v različnih organih in organizacijah** je bilo veliko, v zadnjih šestih letih pa je deloval oziroma še deluje kot predsednik Splošnega združenja pri Gospodarski zbornici Slovenije, predsednik Upravnega odbora Regijskega študijskega središča Celje, član Upravnega odbora Slovenskega rudarskega društva inženirjev in tehnikov, podpredsednik Slovenskega odbora Svetovnega energetskega sveta WEC in predstavnik Slovenije v Upravnem odboru Svetovnega rudarskega kongresa WMC s sedežem v Katowicah. Je tudi član ali predsednik številnih društev ali odborov v MO Velenje in na državnem nivoju.

10 let na čelu največjega slovenskega premogovnika

Kot že rečeno, je dr. Žerdin maja 1992 prevzel vodenje velenjskega premogovnika. Ne le mnenje njegovih sodelavcev in mnogih drugih ljudi, tudi rezultati kažejo, da je bil pri tem delu uspešen.

Tudi zato, pravi, ker mu je uspelo že kmalu po imenovanju na to zahtevno delovno mesto oblikovati ekipo ustvarjalnih sodelavcev. "Z njimi sem v preteklih desetih letih lahko zelo dobro sodeloval. Zato zaslug za dosežene rezultate dela v podjetju - le-ti zgovorno pričajo o sedanji stopnji kvalitete življenja v podjetju ter o umeščenosti podjetja v Šaleško dolino, v slovensko in evropsko energetsko gospodarstvo - in za uspešno uresničevanje temeljnih strateških in razvojnih ciljev podjetja ne morem pripisati le sebi, pač pa je to delo

Dr. Žerdinu častna diploma za razvoj internega komuniciranja

Evropsko združenje urednikov internih glasil FEIEA vsako leto na svojem rednem jenskem zasedanju podeljuje častne diplome združenja za izstopajoče prispevke posameznikov k razvoju internega komuniciranja v podjetjih.

Na letošnjem zasedanju oktobra v Ljubljani je združenje na pobudo slovenskega aktiva urednikov internih glasil pri Društvu novinarjev Slovenije podelilo častno diplomu tudi **dr. Francu Žerdinu**.

V obrazložitvi priznanja med drugim piše, da dr. Žerdin poleg visoke strokovne usposobljenosti izraža tudi velik čut za razvijanje internega komuniciranja, ki ga podpira, spodbuja in v njem intenzivno sodeluje.

Njegov osebni moto delovanja v podjetju je pogovor; pogovor med neposrednimi sodelavci, med nadrejenimi in podrejenimi, na različnih nivojih vodenja, v upravi. Dr. Žerdin prek internih medijev komuniciranja sporoča zaposlenim vizijo razvoja podjetja, strategijo, jih spodbuja k dobremu, varnemu in uspešnemu delu, negovanju pripadnosti podjetju ter nenehno poudarja pomen podjetja in vsakega posameznika v njem za uspešen razvoj slovenske energetike.

Čestitamo!

mnogih ljudi, predvsem ekipe najožjih sodelavcev oziroma večine zaposlenih v podjetju."

Vizijo razvoja Premogovnika Velenje vidi dr. Žerdin v njegovi vključenosti v holding Slovenske elektrarne in v nadaljnjem doseganju štirih strateških ciljev podjetja, ob tem pa pravi: "Na osnovi današnjega videnja svetovnih trendov pri oskrbi z energijo je mogoče predvideti, da bo pridobivanje lignita v Šaleški dolini mogoče izvajati vsaj do konca življenjske dobe obstoječih termoenergetskih blokov v Termoelektrarni Šoštanj, to je do leta 2023.

Zaloge lignita bodo omogočale tudi nadaljevanje proizvodnje (v klasični obliki ali v obliki uplinjanja lignita), vendar v zmanjšanem obsegu. Ker pridobivanje lignita poteka pod zemljo, je nemogoče zagotavljati cenovno konkurenčnost premogom, ki jih pridobivajo v površinskih kopih. Cenovno konkurenčnost je mogoče doseči le ob upoštevanju čedalje višjih transportnih stroškov in ob upoštevanju dejstva, da bo cena tujemu premogu v prihodnjih letih pomembno naraščala.

Za Slovenijo je pridobivanje lignita v Šaleški dolini pomembno zaradi zagotavljanja zanesljive oskrbe domačih

porabnikov električne energije. Tovrsten poudarek domače proizvodnje premoga je zapisan tudi v osnutku Nacionalnega energetskega programa Slovenije."

"Srečno" je bil vedno z menoj!"

Dr. Francu Žerdinu se je drugi štiriletni mandat direktorja Premogovnika Velenje iztekel 22. oktobra. Na razpis za naslednji štiriletni mandat se je prijavil, Nadzorni svet Premogovnika Velenje pa je na svoji seji 16. oktobra za novega direktorja imenoval dr. Evgena Dervariča.

Kako dr. Žerdin ocenjuje svojo delovno pot in kariero v Premogovniku Velenje? "Predvsem sem na vse storjeno ponosen. Sem tudi izjemno srečen in sreča me je spremljala ves čas mojega dela v Premogovniku. Da je temu bilo tako, gre zahvala v prvi vrsti mojim odličnim sodelavcem, s katerimi se je dalo graditi. Ničesar nikoli nisem mogel napraviti sam in menim, da v tako velikem podjetju nihče ne more biti individualist. Treba je delati v timu, ki se mora dobro razumeti med seboj, z vsemi zaposlenimi v podjetju in tudi z okoljem. Ko razmišljam za nazaj, posebej za teh 10 let, odkar sem bil v vlogi direktorja Premogovnika Velenje, ugotavljam, da je bil naš največji kapital v tem, da so nam ljudje verjeli. To moram posebej poudariti, saj je bilo le na ta način mogoče veliko stvari, zelo težkih odločitev, sprejeti hitreje, kot bi jih lahko sicer. Veliko hitreje smo ob težkih odločitvah tudi sprejeli konsenz. Še eno stvar naj poudarim in je tudi napotek mojemu nasledniku! Zelo dobro se je v preteklih letih kazalo, da smo z vsemi političnimi strankami sodelovali enakovredno. Člani uprave nismo bili aktivno angažirani v nobeni politični stranki. To je izkušnja človeka z dolgoletno prakso."

In povsem za konec: ostaja dr. Žerdin v podjetju ali odhaja kam drugam? Pravi, da za zdaj težko pove kaj določenega, pa vendarle: "Z novo upravo Premogovnika Velenje smo se dogovorili, da bom v skladu z Zakonom o gospodarskih družbah premeščen na delovno mesto svetovalca tehničnega direktorja. Imam še nekaj dopusta, ki ga bom letos porabil; v tem času bi rad dokončal pisanje učbenika za študente, prebral nekaj strokovne literature, za katero sedaj nisem imel časa, potem pa se bom odločil, kako naprej!"

Diana Janežič

Pismo o nameri za razvoj TRC Jezero

Letošnje, peto po vrsti, srečanje gospodarstva v Savinjsko-šaleški regiji med 17. in 19. oktobrom je potekalo pod naslovom "Sodoben podjetniški pristop v lokalnem/regionalnem okolju". V treh dneh so se zvrstila predavanja, okrogle mize ter prodajna razstava v Rdeči dvorani.

Vse dogajanje v organizaciji GZS Savinjsko-šaleške območne zbornice Velenje ter Obrtnih zbornic Velenje in Mozirje je imelo namen navezovanja poslovnih stikov, seznanjanja z razvojnimi možnostmi in projekti v regiji ter seznanjanja širše javnosti z gospodarstvom.

Uvodni referat je imel dekan ljubljanske Ekonomske fakultete dr. Maks Tajnikar, ki je opozoril na posebnosti sedanje gospodarske strukture v regiji, v kateri izrazito prevladujejo srednja in velika podjetja. Po Tajnikarjevem mnenju si mora regija dolgoročno prizadevati za bolj uravnoteženo strukturo velikega in malega gospodarstva ter se pri razvojnih programih odločati predvsem za tiste, ki bodo prinašali višjo stopnjo dodane vrednosti. Lokalne skupnosti se morajo zavedati, da več, kot bodo nudile gospodarstvu, več lahko od njega pričakujejo.

Prav to, zadnjo misel, bi lahko porabili za moto slovesnega podpisa pisma o nameri, ki so ga, združeni v konzorcij investitorjev, podpisali: dr. Evgen Dervarič za Premogovnik Velenje, Hilda Tovšak za Vegrad, Srečko Meh

za MO Velenje, Gvido Omladič za Ero in Drago Bahun v imenu Jožeta Staniča za Gorenje.

MO Velenje je 22. maja letos ustanovila Projektni svet, ki se zavzema za nadaljnji usklajeni razvoj TRC Jezero na območju od izteka potoka Sopota do Turna, za racionalno rabo prostora v MO Velenje ter za rezervacijo prostora za dejavnosti, ki bi smiselno spadale na to območje.

Osnovna naloga Projektnega sveta, predseduje mu dr. Dervarič, je opredelitev dejavnosti v TRC Jezero. Te bodo podlaga za pripravo predinvesticijskih študij. Podpis pisma o nameri je sledil predstavitvi novega turističnega produkta – TRC Jezero. **Dr. Evgen Dervarič**, direktor Premogovnika Velenje, je v svojem predavanju predstavil sedanjo vsebino tega 1,5 milijona m² velikega rekultiviranega

Pismo o nameri so podpisali: od leve dr. Evgen Dervarič, Hilda Tovšak, Srečko Meh, Gvido Omladič in Drago Bahun.

območja ob velenjskih jezerih ter nakazal možnosti novih vsebin. Kot je dejal, so urejene rekreacijske površine premalo izrabljene, poleg tega mora biti njihovo urejanje in uporabljanje v domeni celotne MO Velenje in ne le enega podjetja. "Brez dvoma ponujajo površine TRC Jezero možnosti za raznovrstno ponudbo za rekreacijo, zabavo, šport, družabna, kulturna in tudi poslovna srečanja. So priložnost za nove dejavnosti, za podjetja in posameznike." Z upoštevanjem vidikov možnega razvoja TRC Jezero je tako naloga projektnega sveta, da opredeli aktivnosti za izdelavo analize obstoječega stanja, idejnega projekta razvoja TRC, idejno prostorske študije, izvede potrebne javne in strokovne razprave ter pridobi investitorje. Dr. Dervarič je poudaril, da bi lahko z usklajeno in pestro ter naravnim danostim prilagojeno ponudbo v TRC Jezero in s tem tudi v Šaleško dolino privabili na leto tudi do 200.000 obiskovalcev. Na prodajni razstavi, ki je v sklopu 5. srečanja gospodarstva potekala v Rdeči dvorani, so se predstavila tudi podjetja poslovnega sistema Premogovnik Velenje, in sicer Telkom sistemi, HTZ IP, Habit, ERICo in Kamnolom Paka. HTZ IP je sicer bolj umirjeno dogajanje v Rdeči dvorani vsak dan popestril z dvema modnima revijama svojih delovnih oblačil in oblačil za prosti čas.

Diana Janežič

Turističnega jezera (skoraj) ni več

Turistično jezero se poslavlja. Kopalci so se od njega poslovili že pred leti, ko so ugotovili, da je čistejše in primernejše za kopanje Velenjsko jezero in so se v poletnih mesecih preselili na njegovo južno obalo.

Da bo treba nekaj storiti, so ugotovili tudi strokovnjaki Premogovnika Velenje, saj je bil dotok sveže vode v jezero preskromen.

Marko Mavec, vodja Tehničnih služb, pojasnjuje vzroke za zatuje Turističnega jezera, s katerim so začeli 23. septembra: "Dotok čiste vode v jezero je bil premajhen in kljub temu, da smo jezero večkrat čistili, je bilo dno zamuljeno in večkrat zaraščeno in rumenim blatinikom. Voda je bila oporečna za kopanje, ni pa bila primerna za življenje rib in drugih vodnih živali, kar se je pokazalo ob praznjenju jezera pred in med zasipavanjem, saj je bilo v njem veliko rib in rakov.

Z vsemi dosedanjimi sanacijskimi deli nam v preteklosti ni uspelo narediti jezera primerne za uporabo v sklopu rekreacijskega centra, torej predvsem primerne za kopanje. Poleg tega je v zadnjem času pregrada med Velenjskim in Turističnim jezerom postala prepustna in je voda iz manjšega jezera odtekala v večje. Vse skupaj je pripeljalo do odločitve, da Turistično jezero zasujemo in ga kot rekultivirano površino namenimo za kaj primernejšega, določenega v sklopu projekta "Razvoj novega turističnega produkta – TRC Jezero".

Medtem pa več velikih tovarnjakov, ki sicer vozijo material na nasip med Velenjskim in Šoštanjским jezerom, zasipa Turistično jezero. Zasuli naj bi ga v dveh mesecih.

Marko Mavec: "Material, ki ga uporabljamo za zasipavanje in naj bi ga porabili okoli 100.000 kubičnih metrov, je nam zelo dobro poznan. To

je tesnosti pregrade pa bi bil geotehnično zahteven in s stroškovnega vidika zelo drag. Zato smo se takoj dogovorili z ribiči, da bodo iz Turističnega jezera v Velenjsko preselili vodne živali.

Pred posegom smo izdelali med Velenjskim in Turističnim jezerom prekop, namenjen preselitvi vodnih živali ter iztekanju s stabilizatom izpodrinjene vode.

Ribiči RD Velenje so se tega najprej lotili z mrežami. Ker pa so se zaradi ovir na dnu jezera strgale, so potem ribji živelj selili tudi na druge načine.

Na presenečenje vseh, tudi ribičev, je bilo ribjega zaroda v jezeru ogromno. Po besedah ribičev so ti pred leti vložili v Turistično jezero veliko mladice, jezero pa ni bilo ribolovno območje, ampak rezervat in ribe so se v njem zelo namnožile."

Ribiči so se potrudili, da bi iz enega jezera v drugega prenesli čim več živali, zavedali pa so se, da vseh ne bo mogoče. Tako je prišlo tudi do manjšega pogina rib, ki pa je bil po njihovih besedah v normalnih mejah ob takšnem posegu.

Turistično jezero bo zasuto še letos in površina prekrita s humusom, zaradi neprimerne letnega časa pa površine ne bodo zatravili letos, ampak spomladi prihodnje leto.

Diana Janežič

Septembra se je turistično jezero začelo manjšati (zgoraj), konec oktobra po njem že vozijo tovarnjaki (spodaj).

je stabilizat, s katerim izvajamo sanacijo ugreznin med Velenjskim in Šoštanjским jezerom. Za zasipavanje Turističnega jezera smo pridobili vsa potrebna upravna dovoljenja, vključno s poročilom o vplivih na okolje, ki ga je izdelal ERICO, Inštitut za ekološke raziskave, ter v skladu z vso to dokumentacijo pričeli dela.

Prvotni načrt je bil, da bi vodo iz Turističnega jezera prečrpali v Velenjsko, a to zaradi prepustnosti pregrade ni bilo več mogoče. Poseg v zagotavljan-

Izklopili VP Hrastovec

30. septembra, ob 10. uri je Dejan Radovanovič, vodja Zračenja, v Varnostno informacijskem centru Premogovnika Velenje izklopil ventilator v ventilatorski postaji Hrastovec. S tem je preusmeril glavno zračenje jame na ventilatorsko postajo Pesje.

Kot je povedal tehnični direktor Premogovnika Velenje **mag. Marjan Kolenc**, je to dejanje spadalo v sklop zaključevanja odkopavanja v jami Škale. "V tem času je odkop 45 Zahod prišel v takšno fazo, da bo prekinil navezavo v triadni del jame Škale in s tem je zaključen tudi sistem glavnega prezračevanja jame.

Z ustavitvijo ventilatorske postaje Hrastovec se je spremenila smer zračnega toka in na vpadniku v Hrastovcu sedaj vstopa približno 1.000 m³ zraka, ki bo prezračeval še nekaj časa črpališči na koti 120 in 30 in izstopal mimo vstopnega jaška Škale na izstopno postajo Pesje.

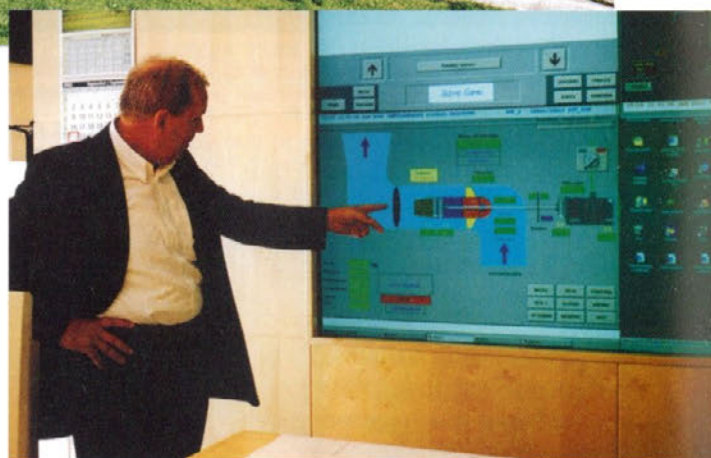
V projektivi Zračenja so bile pripravljene in izvedene vse simulacije zračenja, zgrajeni so bili tudi vsi objekti, ki so potrebni za preusmeritev zračenja.

Izklop VP Hrastovec je zgodovinski dogodek tudi v tem smislu, da odslej ni več možna pot po jami v triadni del jame Škale. Zaradi tega bo drugače urejen režim pregledov, vzdrževanja objektov, kontrole in dostopa v jamo. Iz aktivnega dela jame je odslej dostop v jamo Škale možen le prek Muzeja premogovništva Slovenije ali triadnega vpadnika Hrastovec," je dejal mag. Kolenc.

Ventilatorska postaja Hrastovec tako ni več v funkciji in bo sčasoma predelana oziroma pripravljena za odprodajo za drugo dejavnost. Premogovnik Velenje ima tako odslej

Zračilni jašek Hrastovec je bil prebit leta 1978 in to je bil že osmi jašek, s katerim so šaleško premogovno nahajališče povezali s površino. Ob njem so 1. decembra istega leta zgradili stalno zračilno, ventilatorsko postajo za dva velika ventilatorja. Več o VP Hrastovec lahko preberete v 1. delu Zgodovine premogovnika Velenje Antona Seherja v poglavjih o zračenju.

Dr. Žerdin kaže loputo, ki označuje prekinitev zračenja.

dve ventilatorski postaji – VP Pesje in VP Šoštanj. Na ventilatorski postaji Pesje se je z izklopom VP Hrastovec povečala količina izsto-

pnega zraka za 3000 m³, to pomeni, da sedaj izstopa 9000 m³ zraka.

Diana Janežič

PROIZVODNJA SEPTEMBER 2002

OBRAT	PROIZVODNJA			+ VIŠEK	- PRIMANJ.	ODSTOTEK		DOSEŽEN POVPREČEK
	osn. nač.	mes. nač.	doseženo	na osn. nač.	na mes. nač.	na osn. nač.	na mes. nač.	
PRELOGE	182.000	88.200	87.010	-94.990	-1.190	47,81	98,65	4.143
PESJE - ŠKALE	190.000	352.800	347.400	157.400	-5.400	182,84	98,47	16.543
PRIPRAVE	9.000	14.700	14.390	5.390	-310	159,89	97,89	685
PREMOGOVNIK	381.000	455.700	448.800	67.800	-6.900	117,80	98,49	21.371

Dobili smo nov Pravilnik o varnosti in zdravju pri delu

V kuvertah s septembrsko plačo smo zaposleni našli tudi Pravilnik o varnosti in zdravju pri delu Premogovnika Velenje. Izdali so ga v Službi za varstvo pri delu, to pa je bila, seveda, le ena od dejavnosti službe v zadnjem času.

Drobna knjižica z 21 členi bo marsikoga od nas spremljala pri vsakdanjem delu v žepu delovnega oblačila, zato je tudi bila izdelana v tako priročni obliki. Novi pravilnik je zamenjal starega iz leta 1980 in njegova vsebina je zelo pomembna.

Boris Potrč, vodja Službe za varstvo pri delu je povedal: "Vsebina starega pravilnika je bila po več kot dvajsetih letih, seveda, zastarela. Novi pravilnik je usklajen z evropsko zakonodajo na tem področju in z Zakonom o varnosti in zdravju pri delu. V njem so opredeljene pravice in dolžnosti delodajalca in delavca. Pravilnik je napisan enostavno in pregledno. Vsebino je pregledala in verificirala pravna služba podjetja, pravilnik pa smo predstavili tudi članom sveta delavcev, ga predebatirali in uskladili.

Ta interni pravilnik je sestavni del ocene tveganja. V njem so navedeni vsi dokumenti, ki tako ali drugače obravnavajo varnostno politiko Premogovnika Velenje, in našete vse odgovorne osebe z njihovimi pravicami in dolžnostmi."

Testiranje o vplivih jamskih delovnih razmer na zdravje

Tudi druga aktivnost Službe za varstvo pri delu se nanaša na usklajevanje slovenske zakonodaje z evropsko. Pri tem je med drugim treba opraviti tudi študijo, s katero bodo zdravniki v sodelovanju z zaposlenimi v Premogovniku Velenje ugotovili, kako jamske delovne razmere vplivajo na zdravje zaposlenih.

"V prvi fazi bodo zaposleni na odkopih izpolnili testni vprašalnik, ki sta ga pripravila dr. Bilban iz Zavoda za varstvo pri delu v Ljubljani in dr. Fležar iz Bolnišnice Golnik," je pojasnil Boris Potrč. "V naslednji fazi bosta zdravnika izbrala potencialne kandidate za nadaljnje testiranje. Pred izvedbo testiranja bosta izbranim kandidatom s pomočjo videoposnetka in ustno razložila celoten postopek preiskave. Kandidati se bodo nato lahko odločili, da bodo pri testiranju sodelovali in svojo privolitev bodo tudi potrdili s podpisom.

Testiranje delavcev bo dvojno: najprej v jami v izstopni progi odkopa, nato pa še v sobi za testiranje reševalcev.

Testne vprašalnike je že izpolnilo 208 delavcev, ki delajo na jamskih deloviščih. Izmed njih jih bodo kot kandidate za nadaljevanje preiskave izbrali okoli 70; izločili bodo vse strastne kadilce, osebe z alergijami, tiste, ki uživajo zdravila... Po opravljenem testiranju bo narejena analiza rezultatov, ki bodo prikazali zdravstveno stanje testirancev, ki delajo v jamskih razmerah."

Enotna varnostna politika v HSE

Boris Potrč je v zvezi z delom Službe VPD še povedal, da so sredi oktobra podpisali pogodbo s holdingom Slovenske elektrarne o opravljanju celotne varnostne politike za zaposlene v skupnih službah holdinga. Gre za izvedbo izobraževanj, preverjanja

Boris Potrč: "V pravilniku so navedeni vsi dokumenti, ki tako ali drugače obravnavajo varnostno politiko Premogovnika Velenje, in našete vse odgovorne osebe z njihovimi pravicami in dolžnostmi."

znanj, organizacijo zdravniških pregledov, ureditev požarne varnosti, ocene tveganja, zakonodaje. Boris Potrč je koordinator vseh aktivnosti, v posameznih krajih, kjer ima sedeže HSE, pa so pooblaščenca za varnost.

Poleg tega so v HSE ustanovili tudi posvetovalno telo za varnostno politiko, ki ga sestavljajo vsi vodje služb za varstvo pri delu v posameznih članicah HSE – torej v vseh hidro in termoelektrarnah, Premogovniku Velenje in TDR Metalurgiji Ruše. Ta organ naj bi skupno in enotno vodil aktivnosti pri zagotavljanju in izboljševanju varnosti pri delu v pridruženih družbah HSE.

Diana Janežič

Informatizacija poslovanja

Članek predstavlja povzetek rezultatov ankete o pomenu informacijske in računalniške tehnologije pri pisarniškem poslovanju, ki jo je v Premogovniku Velenje opravila študentka Jasmina Pogorevc, sicer diplomantka na Višji strokovni šoli v Slovenj gradcu. Anketo in rezultate je uporabila v svoji diplomski nalogi, ki jo je uspešno zagovarjala v septembru 2002. Čestitamo!

Smo na prehodu iz industrijske v informacijsko družbo, saj se velika večina zaposlenih vse bolj ukvarja z INFORMACIJAMI. Tudi zanje lahko rečemo, da povzročajo stroške in imajo svojo vrednost. Predstavljajo pa tudi predmet dela, ki ga zaposleni izdelujejo, obdelujejo, prenašajo in arhivirajo, skratka informacije lahko obravnavamo podobno kot proizvodna sredstva. Vse to se dogaja v PISARNI, ki si jo v funkcionalnem smislu lahko razlagamo kot središče obravnavanja informacij.

Osnova za izdelavo informacij so PODATKI, to je množica zapisov različnih oblik in vrednosti, ki pa brez dodatne vsebine pomenijo le ničvreden kup zapisov. Samo primer- no obdelani in razvrščeni namreč ti podatki dobijo svojo formo v obliki INFORMACIJ. Vsebina informacij se zaradi narave dela spreminja od uporabnika do uporabnika.

Na voljo imamo veliko podatkov, ki pa jih danes nismo več sposobni obdelovati ročno. V pomoč nam je nova tehnologija, ki omogoča popolno ali pa vsaj delno avtomatizacijo pisarniških nalog in opravil.

Zaposleni se v pisarni srečujemo s področji dela, kot so oblikovanje besedil, vnos in obdelava zapisov različnih vrednosti, prenos in shranjevanje podatkov, priprava pregledov in izpisov, ... Pojavlja se torej vprašanje, kako zagotoviti smiselno komunikacijo na relaciji ČLOVEK - TEHNIČNI SISTEM.

Pri snovanju ankete je postavila te hipoteze:

- poslovni sistem Premogovnik Velenje nudi svojim zaposlenim dobro podporo v smislu tehničnih sredstev oziroma naprav (računalnik, tiskalnik, telefon...),

- zaradi uvajanja nove tehnologije se gotovo tudi v poslovnem sistemu Premogovnik Velenje pojavljajo reorganizacije oziroma organizacijske spremembe, ki jih najpogosteje občutijo zaposleni,

- zaposleni sprejemajo najrazličnejše novosti zaradi njihovega zanimanja in ne le zaradi zahtev, ki jih od njih terja delo,

- poslovni sistem Premogovnik Velenje omogoča svojim zaposlenim priključitev v računalniško omrežje, zaposleni (uporabniki) pa vso informacijsko podporo koristno uporabljajo za učinkovito opravljanje svojih službenih dolžnosti,

- tudi zaposleni se zavedajo prednosti in slabosti razvoja nove informacijske tehnologije in se temu tudi smiselno prilagajajo.

ANALIZA REZULTATOV

Anketa je bila poslana 548 uporabnikom računalniške mreže v poslovnem sistemu Premogovnik

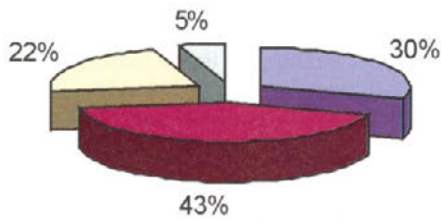
Velenje. Nanjo pa se je odzvalo 139 uporabnikov, kar predstavlja 25 % vseh uporabnikov. Objavljamo samo izbor določenih vprašanj oziroma odgovorov uporabnikov!

1. Kakšen odnos imate do naprave, ki bi jo morali v prihodnje uporabljati, a je še ne poznate?

Ljudje se zavedamo, da je razvoj nove tehnike nepopisno hiter, da venomer ostajamo korak zadaj in jo skušamo dohiteti, in sicer s permanentnim učenjem in usposabljanjem, ki pa je nujno potrebno, če želimo biti konkurenčni in dosegati čim boljše rezultate.

To dokazujejo tudi rezultati ankete, saj je kar 63 % anketiranih izrazilo pozitiven odnos do novih naprav in so pripravljeni še na nove izzive. Dokaj velik delež je tudi tistih, ki sprejemajo novosti zato, ker to od njih zahteva njihovo delo, in sicer 33 % anketiranih.

3. Katere naprave uporabljate pri svojem delu v podjetju?

- Delo poteka izključno s pomočjo računalnika
- Več kot 50 % delovnega časa
- Od 25 % do 50 % delovnega časa
- Računalnik uporabljam občasno, po potrebi

Koliko časa trenutno uporabljate računalnik pri svojem delu v podjetju?

Največ anketiranih uporablja računalnik, kar vsi. Tiskalnik jih uporablja 97 %, telefon 98 %, mobitel 60 % in računsko napravo 34 %. Skener – optični čitalec uporablja 25 % anketiranih, sledijo pa pisalni stroj s 6 % in diktirna naprava s 3 %. Uporaba ostalih sredstev je omejena na skupna uporabniška mesta (faks, fotokopirni stroj, ...).

5. Če tehnično sredstvo (računalnik, tiskalnik, ...) ne funkcioniira, kaj storite?

V Premogovniku Velenje se kar 87 % anketiranih najprej prepriča ali lahko težavo odpravijo sami, če neka naprava ne funkcioniira, kot bi morala, in šele potem pokličejo pomoč, če je potrebno. Sledi 7 % anketiranih, ki si takoj priskrbijo pomoč pristojne osebe, preostalih 6 % pa jih skuša težavo v celoti odpraviti samih.

8. Kako dolgo že uporabljate računalnik v službi?

Kar 32 % anketiranih uporablja računalnik v službi že 10-15 let, 29 % anketiranih uporablja računalnik 5-10 let, 24 % anketiranih uporablja računalnik 1-5 let in 13 % anketiranih uporablja računalnik že več kot 15 let.

12. Koliko časa trenutno uporabljate računalnik pri svojem delu v podjetju?

Računalnik je nenadomestljiv. Tega se zavedajo tudi v podjetju, saj kar 43 % anketiranih uporablja računalnik več kot 50 % delovnega časa, delo 30 % anketiranih pa poteka izključno s pomočjo računalnika. Nekaj manj anketiranih (22 %) ga uporablja od 25 % do 50 % delovnega časa in le 5 % anketiranih uporablja računalnik samo občasno.

13. Kaj zaposleni največ uporabljajo?

V Premogovniku Velenje zaposleni pri opravljanju svojega dela uporabljajo različne računalniške programe. Najpogosteje uporabljajo Microsoftova orodja, sledi elektronska pošta, delo v poslovno informacijskem sistemu (Oracle), Internet, Intranet, orodja za risanje, varnostni tehnološko informacijski sistem ter ostalo.

16. Raba elektronske pošte

Pri uporabi elektronske pošte ima kar 89 % anketiranih stalno odprt svoj elektronski predal, 10 % jih občasno pogleda vanj in samo 1 % uporabnikov ne uporablja elektronske pošte. To pomeni, da se skoraj vsi zavedajo hitrosti prenosa podatkov, ki jo omogoča elektronska pošta

22. Kako pogosto si sami arhivirate podatke, ki jih imate shranjene na osebnem računalniku?

23 % anketiranih si arhivira podatke na svojem računalniku enkrat na mesec, 12 % enkrat na teden, 36 %

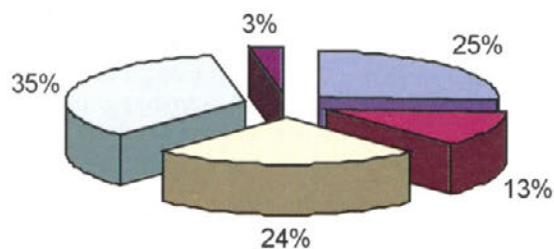
ko se spomnijo, 5 % pa nikoli. 24 % anketiranih pa si arhivira podatke vsak dan. Arhiviranje podatkov na centralnem računalniku in strežnikih je zagotovljeno s strani službe informatike in se izvaja dnevno.

23. Na katerem področju najbolj občutite pomanjkljivo računalniško podporo?

Največ anketiranih občuti pomanjkljivo računalniško podporo na komunikacijskem področju (nedelovanje računalniške mreže, elektronske pošte, interneta...). Naprej si po vrstnem redu sledijo tehnično področje, področje izobraževanja za uporabo računalniških naprav in programov, sistemsko področje, področje sprememb in dopolnitev obstoječe uporabniške programske opreme. Najmanj pomanjkljivo računalniško podporo pa anketirani občutijo na področju razvoja nove uporabniške programske opreme.

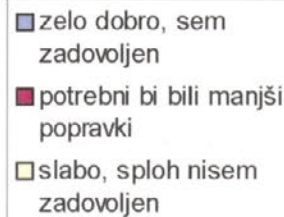
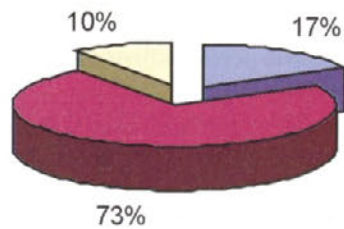
24. Kaj povzroča največ težav pri delu z uporabniškimi računalniškimi aplikacijami poslovnega informacijskega sistema?

Pri delu z računalnikom se pogosto pojavljajo težave, ki negativno vplivajo na hitro in učinkovito opravljanje službenih dolžnosti. Največ anketiranim, kar 48 %, jim največjo težavo pomenijo slabi odzivni časi. 27 % je odgovorilo, da pri delu z uporabniškimi računalniškimi aplikacijami nima težav, 17 % anketiranim pa težavo predstavljajo nerodno oblikovane zaslonske maske. 9 % anketiranih ne uporablja uporabniških računalniških aplikacij in 3 % ne morejo poiskati podatkov, ki jih potrebujejo.

- vsak dan
- enkrat na teden
- enkrat na mesec
- ko se spomnim
- nikoli

Kako pogosto si sami arhivirate podatke, ki jih imate shranjene na osebem računalniku?

Kako ocenjujete delovanje informacijskega sistema v podjetju?

25. Kakšna je zmogljivost službenega računalnika za opravljanje del in nalog?

Kar 59 % anketiranih se strinja, da računalnik, s katerim opravljajo svoje delo, ustreza uporabi na njihovih delovnih mestih, 35 % anketiranih je prepričanih, da je njihov računalnik premalo zmogljiv, 6 % pa jih ocenjuje, da je njihov računalnik celo pre malo izkoriščen.

27. Kako ocenjujete delovanje informacijskega sistema v podjetju?

Učinkovito delovanje informacijskega sistema je izredno pomembno za nemoteno delo v podjetju, saj omogoča

UGOTOVITVE

Rezultati ankete dejansko potrjujejo **prvo hipotezo**, da poslovni sistem Premogovnik Velenje nudi svojim zaposlenim dobro podporo v smislu tehničnih sredstev oziroma naprav. Osnovno orodje, s katerim zaposleni opravljajo svoje delo v podjetju, je računalnik, saj se je več kot polovica anketiranih strinjala, da svoje delo opravljajo izključno s pomočjo računalnika ali pa vsaj 50 % delovnega časa. Zmogljivost službenega računalnika pa naj bi pri večini anketiranih ustrezala uporabi na njihovem delovnem mestu.

Anketirani pa računalnika niso uporabljali od začetka delovne dobe. Delo z računalniki je prišlo kasneje in postopoma, zato so bili zaposleni deležni raznih usposabljanj, premeščanj, prekvalificiranj ali pre-rasporejanj, ki so nastali zaradi potreb pri uvajanju novih tehnologij. Večina anketiranih meni, da niso bili deležni teh sprememb, vendar je bolj verjetno, da jih niso zaznali kot spremembe, saj so se vendarle morali

usposobiti za ravnanje z računalnikom. To potrjuje **drugo hipotezo**, da se tudi v poslovnem sistemu Premogovnik Velenje izvaja reorganizacija kot posledica uvajanja nove tehnologije.

Zaposleni določenih sprememb ne sprejemajo s strahom, ampak jih večina vedno rada poskusi kaj novega in se nauči uporabljati vse zmožnosti neke naprave. To pomeni tudi potrdi-

tev **tretje hipoteze** o sprejemljivosti in zanimanju zaposlenih za novosti.

Poslovni sistem Premogovnik Velenje omogoča svojim zaposlenim priključitev v računalniško omrežje LAN. Zaposleni koristno izrabljajo to ponujeno možnost, kar kažejo tudi rezultati ankete, saj imajo skoraj vsi elektronski predal stalno odprt in pripravljen na komuniciranje. Sogovorniki potrjujejo uporabo interneta, s pomočjo katerega lahko hitro in enostavno pridejo do pomembnih podatkov. Ta spoznanja potrjujejo **četrti hipotezo** o možnosti uporabe računalniškega omrežja, ki jo omogoča poslovni sistem Premogovnik Velenje svojim zaposlenim, da lahko učinkovito opravljajo svoje delo.

Rezultati kot celota potrjujejo tudi **peto hipotezo**, da se namreč zaposleni zavedajo vseh prednosti nove tehnologije, razmišljajo pa tudi o negativnih učinkih, ki jih prinaša nova tehnologija.

Informacijska tehnologija je postala neizogibna in se temu primerno uvaja na vsa področja sodobnega poslovanja. Vse pasti, ki pri tem nastajajo, pa najlažje obidemo s skupnim in tvorinim sodelovanjem med ponudniki informacijskih rešitev in uporabniki.

Podrobnejša dejstva so opisana v diplomski nalogi, katere izvod je zaposlenim na voljo v knjižnici.

Povzetek pripravil
Jože Janežič, univ. dipl. inž. rač.,
vodja službe informatike

Znamenja, da smo v 21. stoletju:

- ✓ Svojo družino treh članov lahko dobite na 15 različnih telefonskih številkah.
- ✓ Večkrat na dan prek interneta klepetate z neznancem iz Južne Afrike, medtem ko letos še niste spregovorili s sosedom.
- ✓ Sinu po mobilnem telefonu sporočite, da je čas za kosilo. Iz svoje sobe vam pošlje elektronsko pošto: "Kaj bomo pa jedli?"
- ✓ Babica vam pošlje elektronsko pošto in želi imeti elektronsko sliko vašega novorojenca, da si bo lahko izdelala ohranjevalnik zaslona.

prenos in dostop do različnih informacij. V poslovnem sistemu Premogovnik Velenje so dokaj zadovoljni z informacijskim sistemom, saj kar 73 % anketiranih meni, da bi za resnično zadovoljivo delovanje bili potrebni še manjši popravki. Z delovanjem informacijskega sistema je popolnoma zadovoljnih le 17 % anketiranih, 10 % anketiranih pa je mnenja, da je delovanje informacijskega sistema slabo.

Izobraževanje – gibalno razvoja

Kako smo se izobraževali v oktobru?

V sodelovanju z obratom Praktično izobraževanje smo v prvi polovici oktobra nadaljevali z intenzivnimi pripravami na aktivni začetek projekta

“Spodbujanje poklicnega izobraževanja za področje elektrotehnike s pomočjo poklicne vzgoje v osnovni šoli”.

Nosilec projekta je IZIDA (Informacijski, izobraževalni in svetovalni center Ljubljana), ki je bil pred dobrimi tremi leti izbran na razpisu za inovacijske projekte PHARE Mocca.

Projekt predvideva sodelovanje občine, osnovne šole, srednje šole in podjetij.

V našem primeru sodelujemo skupaj MO Velenje, ŠCV-PTERŠ, TEŠ, Gorenje in OŠ Livada.

V oktobru potekajo motivacijske predstavitve na OŠ Livada in s prvo skupino njihovih učencev 5. in 6. razreda se bomo v Premogovniku Velenje srečali dvakrat v novembru.

O projektu, poteku delavnic in o vtisih osnovnošolcev, bomo obširneje spregovorili v eni od prihodnjih številk Rudarja.

V torek, 1. oktobra, se nam je pridružilo 21 novih sodelavcev, pripravnikov: 10 rudarjev, 2 rudarska tehnika, 3 strojni mehaniki, 1 strojni tehnik, 1 električar, 3 elektrotehniki ter diplomirani inženir strojništva.

Pripravniki so se prvih 15 dni seznanjali s temeljnimi praktičnimi in strokovnimi znanji s področja rudarstva, elektrotehnike in strojništva v obratu Praktično izobraževanje, od ponedeljka, 21. oktobra, dalje pa so na matičnih obratih, kjer bo njihovo pripravništvo teklo pod vodstvom mentorjev in inštruktorjev pripravništva.

Na področju izobraževanja sodelavcev s področja ekologije smo skladno z našo okoljsko politiko dolžni zagotavljati kontinuirano izobraževanje tistim ciljnim skupinam zaposlenih, ki pri svojem delu pomembno vplivajo na okolje.

Ti sodelavci morajo poznati svoje vloge in odgovornosti za ravnanje v skladu z okoljsko politiko, s posebnim poudarkom na pripravljenosti v primeru izrednih razmer. Mednje sodijo **varnostniki-receptorji** hčerinske družbe HTZ, I.P., ki so imeli izobraževanje s področja ekologije 8., 9., in 10. oktobra.

Izobraževanje je potekalo v manjših skupinah, ki so omogočale ustvarjalen dialog s predavatelji: Miloradom Šik-

manom za področje požarne varnosti, Simonom Klincem in Matjažem Tratnikom o odnosu podjetja do okolja, varnosti in kakovosti ter o ravnanju v izrednih razmerah ter Alešem Janžovnikom z ERICA o naravnih potezah Šaleške doline in njenih spremembah zaradi delovanja človeka.

Alenka Verbič, Majda Lampret

Priznanje GZS Muzeju premogovništva Slovenije

Gospodarska zbornica Slovenije, odbor Združenja za turizem in gostinstvo, vsako leto podeli priznanja z zlato plaketo najboljšim v tej dejavnosti. Letošnji dobitnik tega prestižnega priznanja je tudi Muzej premogovništva Slovenije, podelitev pa je bila 15. oktobra v Termah Čatež.

Kot je zapisano v obrazložitvi, je Muzej premogovništva Slovenije dobil zlato plaketo za izjemno kakovost turističnih oziroma gostinskih storitev, nadpovprečno uspešno poslovanje in prispevek k ugledu v tej dejavnosti doma in v tujini.

Muzej, ki je bil odprt 3. julija 1999, je v tem času gostil že 90.000 obiskovalcev, predvsem iz Slovenije, vztrajno pa narašča tudi število obiskovalcev iz tujine, letos še posebej opazno gostov iz Hrvaške.

V muzeju zelo načrtno sodelujejo pri pripravi kulturnih in turističnih programov v Savinjski in Šaleški regiji. Tako je tik pred izidom skupni prospekt, ki je namenjen predvsem turističnim agencijam, doma in v tujini. To je prvi produktni prospekt tega področja in je nastal na podlagi povpraševanja potencialnih gostov. Ponudniki si tako že v naslednji sezoni obetajo povečan obisk iz tujine, in sicer gostov, ki se bodo udeležili eno ali dvodnevni izletov.

Dodajmo še, da sta priznanji z zlatima plaketama iz Velenja dobila tudi hotel Paka in vila Herberstein.

Peter Pušnik

V Telkomu sistemih imajo boljše delovne razmere

Hčerinsko podjetje Telkom sistemi ima svoje poslovne prostore v Prelogah, v stavbi, v katero je bila ob izgradnji Nadomestnih objektov Preloge med drugim nameščena telefonska centrala.

Vendar je v tej stavbi do sedaj delal le del zaposlenih, del jih je bil v trgovini in servisu na Kersnikovi 11 v Velenju, nekateri – predvsem – serviserji pa svojega pravega stabilnega delovnega mesta sploh niso imeli, saj so veliko na terenu.

Oktobra se je za večino zaposlenih marsikaj spremenilo. V Velenju so obdržali trgovino in servis, serviserji pa so se preselili v nove prostore v Preloge.

Kako so prišli do novih prostorov? Pravzaprav so jih ves čas imeli, le da jih je zasedala telefonska centrala. Kar za okoli 60 m² je je bilo. Lani je bila ta ogromna telefonska centrala zamenjana z novo, ki sedaj stoji v majhni sobi ob steni kot enodelna omara.

Prostor, v kateri je bila stara telefonska centrala, so zaposleni v Telkomu sistemih ob pomoči Premogovnika Velenje preuredili v pisarno. Vzidati je bilo treba okna, urediti stene in tla ter kupiti novo pohištvo.

V pisarni je osem delovnih mest; polovico pisarne zasedajo serviserji, me-

haniki, polovico pa tisti delavci Telkoma sistemov, ki se ukvarjajo z razvojem novih programov, predvsem internetnim telefoniranjem Hojla! in z informatiko v telefoniji.

Direktor Telkom sistemov **Slavko Ževart** je s to pridobitvijo zelo zadovoljen, tudi zato, ker je skoraj leto dni v svoji majhni pisarni gostil po tri ali

celo štiri svoje mlade sodelavce, ki delajo na novih programih. "Delovne razmere so bile nemogoče, saj smo ob eni pisalni mizi sedeli trije ali štirje, skrižem telefonirali, se pogovarjali z gosti..."

Skratka, zelo smo veseli novih prostorov. Vsi prostori so klimatizirani, vsakdo ima sedaj svoj delovni kotiček in dovolj prostora.

Zdaj smo tudi vsi delavci na eni lokaciji, lažje komuniciramo, rešujemo tekoče zadeve, probleme, se pogovorimo. Serviserji se zjutraj zberejo na tej lokaciji, pogovorimo se, kaj je novega, kakšne so dnevne obveznosti, nato pa gredo na teren. S tem prihranimo veliko časa oziroma ga lahko porabimo za delo."

Zadovoljni so tudi uporabniki novih delovnih prostorov – ob našem obisku se sicer niso veliko pogovarjali, ampak z veliko delovno vneto telefonirali in delali ob računalnikih.

Očitno je bilo, da se v svetlem in zračnem prostoru počutijo ustvarjalno!

Diana Janežič

Festivali dveh kultur

Eden od skladov Evropske unije za finančno pomoč članicam kandidatkam za vstop v EU je PHARE, v sklopu katerega so tudi programi čezmejnega sodelovanja. Z njimi EU spodbuja gospodarski razvoj srednjeevropskih obmejnih regij. Slovenija sodeluje v čezmejnem programu z Avstrijo, Italijo in Madžarsko.

Pred dvema letoma je MO Velenje pridobila sredstva PHARE za projekt Tranverzala podzemnih muzejev, ki danes uspešno deluje, letos pa se je prijavila na razpis Ministrstva za gospodarstvo Agencije Republike Slovenije za regionalni razvoj za sredstva PHARE s projektom **Festivali dveh kultur**.

Nosilec projekta je MO Velenje, vodja projekta je Franci Lenart iz Premogovnika Velenje, strokovni vodja in koordinator aktivnosti je Peter Pušnik iz Muzeja premogovništva Slovenije, finančni vodja projekta pa Kristina Zupanc iz Premogovnika Velenje.

V projektu sodeluje pet krajev: Mežica in Velenje iz Slovenije ter Bad Bleiberg, Obir in Huttenberg iz Avstrije.

Osnovna ideja projekta Festivali dveh kultur je povezovanje tradicionalnih prireditev z germanskega in slovanskega področja, na katerih predstavljajo in ohranjajo bogato kulturno dediščino kraja. S tem bi pospešili tudi turistično sodelovanje med obmejnimi regijami, seznanjali prebivalce obmejnih regij s kulturno dediščino sosednjih kultur in postavili temelje skupni turistični ponudbi.

Skupna predstavitev naj bi postala del teh tradicionalnih prireditev, sestavljena pa bo iz razstave, ki se bo selila iz kraja v kraj, ter iz žive predstavitve običajev, ki so značilni za posamezno partnersko mesto. O tem naj bi izdali tudi brošuro in izdelali skupno spletno stran.

V projektu so omenjene štiri tradicionalne prireditve, in sicer Skok čez kožo v Velenju, Koroški turistični teden v Črni na Koroškem in okolici, Reiftanz v Huttenbergu ter Bergmandl fest v Bad Bleibergu.

Igrali so za dobro razpoloženje, žagali za prvo nagrado...

Tekmovali so v polnjenju hunta s triglcem, vrtanju vrtnice v kamen in izdelovanju "kurje lojtre". V vseh treh panogah so bili člani velenjske ekipe najhitrejši in tako skupno zmagali.

Harmonikarji žagali in raztegovali mehove

Prvo dejanje Festivala dveh kultur se je že zgodilo, in sicer na Bergmandl festu v Bad Bleibergu 21. septembra. Bad Bleiberg je staro rudarsko mesto na Avstrijskem Koroškem, kjer že vrsto let z različnimi prireditvami ohranjajo rudarsko tradicijo. V kraju je bil nekoč rudnik svinca in cinka, sedaj pa je v njem urejen podzemni muzej Terra mistica.

Velenje so na Festivalu dveh kultur zastopali člani Harmonikarskega orkestra Premogovnika Velenje, ki so z igranjem na frajtonarice nastopili ob odprtju prireditve, prispevali pa so tudi tričlansko tekmovalno skupino. V njej so bili Karol Zlatar, Silvo Ivanek in Miran Plaznik.

Harmonikarski orkester je na prireditvi pripravil odlično razpoloženje in navdušil gledalce, člani orkestra, ki niso tekmovali, pa so seveda med tekmovalcem z igranjem na frajtonarice spodbujali svoje tovariše.

Načrtovani koncert orkestra je ob koncu prireditve, žal, nekoliko skrajšal dež, a kljub vsemu so se harmonikarji vrnili v domovino zadovoljni s svojim tekmovalnim in glasbenim nastopom.

Kot že rečeno, bodo Festivali dveh kultur postali tradicionalni in se bodo selili iz kraja v kraj. V Velenju bo predstavitev partnerskih krajev v sklopu 43. Skoka čez kožo, junija 2003.

Diana Janežič

Zaposleni morajo razumeti vizijo in cilje vodstva

“Interno komuniciranje je v podjetju pomembno za vse. Govorimo sicer o službi za odnose z javnostmi, imamo osebo, ki skrbi za stike z mediji, a v praksi vsakdo predstavlja podjetje – od generalnega direktorja do vratarja in čistilke. Zato je nujno, da zaposleni razumejo vizijo in cilje vodilnih v podjetju.”

Tako je med drugim dejala dr. Birgit Snizek, Avstrijka, ki je predsednica evropske federacije urednikov internih medijev, s kratico FEIEA. Organizacija združuje nacionalna združenja internih komunikatorjev iz 13 evropskih držav in tako povezuje okoli 4000 novinarjev, urednikov in oseb drugih poklicev, ki se v družbah ali samostojno poklicno ukvarjajo z internim komuniciranjem.

Člani FEIEA, ki delujejo v njenih organih, se vsako leto srečajo dvakrat, gostiteljica pa je vedno ena od držav članic. Letos je to bila Slovenija – zasedanje sveta smo gostili med 8. in 12. oktobrom v Ljubljani. Njihovo srečanje smo izrabili za pogovor s predsednico FEIEA in strokovnjakinjo na področju internega komuniciranja.

Rudar: “V FEIEI ste od leta 1992. Kako ste spoznali to organizacijo in kakšne so razlike v njej med tistimi časi in sedaj, ko ste predsednica organizacije?”

Snizek: “Ko sem bila povabljen v izvršilni odbor FEIEA kot blagajnik sem bila seveda počaščena. Bila sem najmlajša med člani, nisem natančno vedela, kaj pričakujejo od mene, toda evropska prizadevanja po povezovanju so me navdušila. V teh 10 letih so se časi popolnoma v vsem spremenili. V naši organizaciji smo zamenjali vse člane izvršilnega odbora, vsi smo v povprečju mlajši, imamo več obveznosti in nalog in več ponujamo našim članom.

Najpomembnejša sprememba pa je sprememba našega dela v celoti. Novi mediji, kot sta na primer internet in elektronska pošta, so olajšali komuniciranje med člani naše organizacije, ki so razširjeni po vsej Evropi. Bolj smo

povezani, Evropa ni več prihodnost, temveč je prisotna v vsakdanjem življenju.

To je en vidik, na drugi strani pa se je poklic internega komunikatorja povsem razvil. Nismo več le uredniki in novinarji internih medijev, temveč imamo ključne položaje med managementom, smo in moramo biti vključeni, vpleteni v vse odločitve, planiranja, moramo sodelovati pri pripravi strategij in svetovati upravi podjetja. Vse to dela naše delo zanimivo, z veliko novimi izzivi.”

Rudar: “Katere so najpomembnejše naloge FEIEE in kako jo člani čutijo oziroma kako vi želite, da bi jo čutili?”

Snizek: “To evropsko združenje internih komunikatorjev je velika dogodivščina za vse, ki so vključeni vanjo. Komuniciranje v družbah postaja vse bolj pomembno v celi Evropi, seveda se zaradi različnih kulturnih izhodišč razlikuje med severom in jugom, vzhodom in zahodom. Toda povsod ljudje delajo, želijo biti motivirani in vključeni v različne odločitve v podjetju, povezane z vsakdanjim delom in življenjem, želijo biti sprejeti in priznani in želijo, da njihove probleme in občutke jemljejo resno.

Odkar naš svet postaja manjši in manjši zaradi novih medijev in tehnologij, je najpomembnejše razumevanje med ljudmi, različnih zaradi življenja na različnih koncih sveta in različnih kultur, ki jim pripadajo. Globalizacija je hkrati korist in prekletstvo. Podjetja v vseh branžah – farmacevtski in avtomobilski industriji, v zavarovalništvu, pri proizvodnji hrane ali v bankah – se združujejo,

Dr. Birgit Snizek

povezujejo, a vse pogosto se pozablja, kaj to pomeni za zaposlene.

In to je priložnost za FEIEO. Mi smo združenje vseh evropskih komunikatorjev. Naših 4.000 članov, ki prihajajo iz največjih evropskih podjetij, ima enake težave. Dela imamo vse več, narašča pomembnost internega komuniciranja, toda denarja za naše delo je v najboljšem primeru toliko kot prej, pogosteje pa vedno manj. Podjetja varčujejo in načinih za zmanjševanje stroškov so prepogosto na prvem mestu ukinitve službe za komuniciranje.

FEIEA je mesto za debate, razgovore, izmenjavo izkušenj z drugimi mednarodnimi kolegi. Našim članom skušamo pomagati po najboljših močeh, skušamo predstavljati koncept

internega komuniciranja javnosti. Zato je moja prva in najpomembnejša naloga, da spodbudim naše komuniciranje na rednih letnih srečanjih organizacije, da so vsebine, ki jih imamo na dnevnem redu, življenjske, da smo blizu vsem državam članicam.

Sama želim od vseh naših članov dobiti čim več predlogov, idej, reakcij, več sodelovanja pri vsem, kar FEIEA članom ponuja. Naši člani prihajajo iz 13 evropskih držav in od članov organizacije je odvisno, kako naše aktivnosti prenesajo do svojih kolegov. Če je država, kot je na primer Slovenija, zelo aktivna v FEIEI, imajo tudi člani slovenskega nacionalnega združenja internih komunikatorjev več od ponudbe FEIEE."

Rudar: "Kot predsednica obiskujete vse članice združenja. Ali so v njih pomembne razlike v internem komuniciranju? Kakšno je vaše mnenje in kaj je ugotovila raziskava, imenovana Delphy študija, ki jo je na željo FEIEA izvedla salzburška univerza?"

Snizek: "Globalno gledano ni razlik. Je pa zanimiv en vidik raziskave, namreč, da imajo naši člani vedno več dela, več aktivnosti, a manj denarja za to. Nekateri so zadovoljni, da ostajajo razpoložljiva sredstva na isti ravni, a v vsej Evropi proračuni za interno komuniciranje niso veliki.

Druga zanimiva ugotovitev zame je bila, da vsi člani menijo, da imajo zanesljivo delovno mesto, a glede na naše delo moramo biti zelo ustvarjalni, optimistični in pozitivno naravnani, da je to lahko res.

Razlike so med severom in jugom; družbe na severu Evrope so naprednejše, vodilne, prve uporabljajo nove medije, tehnologije, več imajo tudi denarja. Na drugi strani so očitne kulturne razlike. Ljudje iz severnih držav so globalno boljši za pisanje in branje, tisti z juga pa imajo raje osebne stike, pogovore.

To, v čemer se razlikujemo, je način komuniciranja in orodja, ki jih pri tem uporabljamo. Italijani radi ustno komunicirajo, Nemci imajo raje pisane medije, natančno izdelane biltene in časopise. Na severu Evrope boste našli več natančno izdelanih konceptov kriznega komuniciranja in internega komuniciranja, na jugu je manj cenzure in kontrole in lahko lažje obravnavajo tudi občutljive vsebine."

Rudar: "Metode, orodja, status novinarja – vse to so zelo spremenljive stvari v našem poklicu. Na drugi

strani globalizacija postavlja pred nas iste cilje – dobiček, trg, stranke. Kako se spopasti z vsem tem?"

Snizek: "Cilji so podobni, različne pa so poti za njihovo doseganje. Odvisne so od kulture naroda in družbe. Verjamem pa, da so najpomembnejši viri vsake družbe njeni ljudje, zaposleni. Ljudje delajo za denar, a to ni edini vzrok, da ostajajo v podjetju, če se čutijo sprejete, upoštevane, del velike družine.

In to je cilj, ki ga moramo vsi skupaj dosegati – učinek zaposlenih je podvojen, če imajo radi svoje delo in delovno mesto. Če so nezadovoljni – za to je lahko mnogo vzrokov, posebej slabo vodstvo - lahko podjetje hitro izgubi veliko denarja."

Rudar: "Zakaj je po vašem mnenju interno komuniciranje tako pomembno? Za koga je pomembnejše: za upravo ali za zaposlene?"

Snizek: "Interno komuniciranje je zagotovo pomembno za vse. Govorimo sicer o službi za odnose z javnostmi, imamo osebo, ki skrbi za stike z mediji, a v praksi vsakdo predstavlja podjetje – od generalnega direktorja do vratarja in čistilke. Vsi imajo družine in prijatelji jih pogosto sprašujejo o njihovem podjetju. Zato je tako pomembno, da so o dogajanjih v podjetju informirani vsi, seveda v skladu s svojo odgovornostjo v podjetju.

Če uprava, vodstvo ne razume zaposlenih, kako naj jih motivira? Denar ni dovolj, posebej v časih, ko se ukinjajo delovna mesta in so spremembe v življenju podjetja na dnevnem redu.

Na drugi strani je nujno, da zaposleni razumejo vizijo in cilje vodilnih v podjetju. Prizadevanja vseh je treba voditi v isti smeri, a navodila za to pot morajo biti jasna vsem."

Rudar: "Ste novinarka in predavateljica. Kakšne so vaše izkušnje pri vašem delu in kako mladi ljudje, študentje gledajo na ta poklic?"

Snizek: "Pogosto imam priložnost, da govorim svojim mladim študentom. Nimajo veliko pojma o novinarskem poklicu in ko jim pripovedujem zgodbe iz svojega vsakdanjega dela, me poslušajo z velikimi ušesi. A zavedam se, da ti mladi ljudje nimajo prave predstave o delu in življenju v podjetjih – v glavnem poslušajo učitelje, še nikoli v življenju niso bili na "pravem trgu", po študiju mnogi ostajajo na univerzi in imajo zelo znanstven pristop.

A naš poklic potrebuje več, zanj ni dovolj dobra znanstvena izobrazba, temveč dobri učitelji in dobra praksa. In potrebuje – tega pa ti ne da učenje – občutek, kako obravnavati ljudi, kako jih razumeti, spoštovati, kako ravnati z njimi in skrbeti zanje. Vse to moraš imeti v srcu, če želiš biti dober komunikator.

Interni komunikatorji opravljajo težko in odgovorno delo. So vrsta blažilca na vseh nivojih v podjetju. Včasih ni preprosto, če vidiš, kaj v podjetju gre narobe. Kako reagiraš, je odvisno od sodelavcev, razmer za delo, od mnenjskih voditeljev in od šefov.

Ne moreš spremeniti ljudi, moraš pa spreminjati načine komuniciranja, kulturo komuniciranja in pripraviti temelje za razumevanje med zaposlenimi. Naš poklic je eden od najbolj zanimivih poklicev, z veliko izzivi, a tudi z velikim zadovoljstvom, če ga opravljaš dobro, pravilno."

Rudar: "Nam poveste nekaj podatkov iz vaše kariere?"

Snizek: "Rojena sem bila na Dunaju leta 1956, sem poročena in mati enega otroka. Študirala sem novinarstvo in zgodovino umetnosti. V novinarstvu delam že od študijskih let. Moja prva zaposlitev po študiju je bila v oddelku za stike z javnostmi v Shellu Avstrija, veliki naftni družbi, potem sem bila 10 let vodja oddelka za stike z javnostmi ter interno in eksterno komuniciranje v Herbi, največji grosistični farmacevtski družbi v Avstriji.

Zdaj sem že 7 let samozaposlena, sem urednica zobozdravniškega časopisa, svetovalka za interno komuniciranje za različne družbe in predavam na različnih univerzah in akademijah."

Rudar: "In nazadnje še drobna zanimivost iz zgodovine vaše širše družine: imate nekaj vezi s Slovenijo, kajne?"

Snizek: "Da, in to je razlog, da se v vaši državi počutim tako doma. Moja stara mama je bila rojena leta 1897 v Celju, po prvi svetovni vojni se je sicer morala odseliti, toda v Celju je srečala mojega starega očeta, ki je bil na zdravljenju v enem od zdravilišč blizu Celja.

Kadarkoli grem skozi Celje, se za uro ustavim in se sprehodim po ulicah Celja s spomini na mojo drago staro mamo. Ne vem natančno, kje je stanovala in kar na pamet iščem ulice, kjer naj bi ona hodila..."

Diana Janežič

Predprodaja smučarskih vozovnic za sezono 2002/2003

Zimska sezona je pred vrati in vsem članom Športnega društva poslovnega sistema Premogovnik Velenje, ljubiteljem smučanja želimo s ponudbo nakupa smučarskih kart v predprodaji zagotoviti čim cenejšo smuko po belih strminah Rogle, Mariborskega Pohorja in Kop.

Rogla - do 11. 11. 2002 – otroci do 14. leta, od 15. leta odrasli

vozovnice		cena za člana ŠD
dnevna	odrasli	3.200
dopoldanska	odrasli	2.300
popoldanska	odrasli	2.300
dnevna	otroci	2.300
dopoldanska	otroci	1.500
popoldanska	otroci	1.500
sezonska dnevna	odrasli	46.000
sezonska dnevna	otroci	32.000

Mariborsko Pohorje – do 10. 12. 2002 – otroci do 14. leta, mladina do 23. leta, odrasli nad 23 let

vozovnice		cena za člana ŠD
dnevna	odrasli	4.000
popoldanska	odrasli	3.300
urna	odrasli	4.400
dnevna	mladina	3.300
popoldanska	mladina	2.900
nočna	mladina	3.300
urna	mladina	3.500
dnevna	otroci	2.700
popoldanska	otroci	2.300
urna	otroci	3.100
celoletna	odrasli	81.000
celoletna	otroci	47.000

- ✓ Člani športnega društva imajo pri nakupu smučarskih vozovnic 10-odstotni popust, ki je že vračunan v ceniku pod rubriko - cenik za člane ŠD.
- ✓ Smučarske vozovnice za sezono 2001/2002 lahko menjate v pisarni Športnega društva do 10. novembra letos, kasneje ni možno. /Rogla/
- ✓ Prijave za smučarske vozovnice sprejemamo do **10. novembra 2002, do takrat pa veljajo tudi cene, ki so navedene v ceniku.**
- ✓ Plačilo vozovnic je možno na dva obroka s potrjeno izjavo o odbitku.

Glede nakupa smučarskih vozovnic za Golte bomo datum prodaje objavili naknadno.

Kope – do 10. 12. 2002 - otroci do 14. leta, mladina do 23. leta odrasli nad 23 let

vozovnice		cena za člana ŠD
dnevna	odrasli	2.900
popoldanska	odrasli	2.300
urna	odrasli	3.200
dnevna	mladina	2.600
popoldanska	mladina	2.300
urna	mladina	2.800
nočna	mladina	2.300
dnevna	otroci	2.300
popoldanska	otroci	1.800
urna	otroci	2.300
sezonska	odrasli	50.000
sezonska	otroci	42.900

Obvestila Športnega društva

Zimska preventiva

Vse udeležence letne preventive in ostale interesente za zimsko preventivo obveščamo, da se prične prvi del zimske preventive **11. novembra**, in sicer tako A program, ki ga izvajamo v bazenu Velenje, kot B program, ki ga izvajamo v Topolšici.

Cena programa je **3.800 SIT**, prijave pa zbiramo še do 25. oktobra na sedežu športnega društva. Vsi udeleženci bodo pisno obveščeni o pričetku izvajanja.

Udeleženci preizkusa hoje na 2 kilometra pridite po majice!

Športno društvo Premogovnika Velenje je v sodelovanju z Zavodom za zdravstveno varstvo Celje organiziralo preizkus hoje na 2 kilometra. Vse udeležence, ki so se 1. junija 2002 ob udeležbi tega preizkusa včlanili v športno društvo, obveščamo, da lahko dvignejo **majice** na sedežu društva.

Družinsko kolesarjenje

Ker želimo spodbuditi množično rekreacijo, Športno društvo Premogovnika Velenje prireja ob ugodnih vremenskih razmerah **9. novembra družinsko kolesarjenje** po prijetnih poteh okoli Velenjskega jezera.

Dobimo se na ploščadi pri restavraciji Jezero **ob 10. uri**.

Poskrbeli bomo za topel napitek. Hkrati bomo ta dan podelili nagrade za udeležence kolesarskega vzpona na Kozjak.

Razpis tekmovanja v kegljanju za leto 2002

Športno društvo organizira tekmovanje v kegljanju za moške in ženske. Potekalo bo v ponedeljek, 4. novembra, na kegljišču TE Šoštanj.

ženske				
ura	steza 1	steza 2	steza 3	steza 4
16.00	Strokovne službe	IP HTZ	Strokovne službe	IP HTZ
16.20	IP HTZ	Strokovne službe	IP HTZ	Strokovne službe
moški				
16.40	Jama Škale	ESD	Jama Škale	ESD
17.00	ESD	Jama Škale	ESD	Jama Škale
17.20	Jamski transport	Zračenje	Jamski transport	Zračenje
17.40	Zračenje	Jamski transport	Zračenje	Jamski transport
18.00	Jama Preloge	Priprave	Jama Preloge	Priprave
18.20	Priprave	Jama Preloge	Priprave	Jama Preloge
18.40	Strokovne službe	IP HTZ	Strokovne službe	IP HTZ
19.00	IP HTZ	Strokovne službe	IP HTZ	Strokovne službe
19.20	Jama Pesje	Praktično izobraž.	Jama Pesje	Praktično izobraž.
19.40	Praktično izobraž.	Jama Pesje	Praktično izobraž.	Jama Pesje
20.00	Klasirnica	Klasirnica	Klasirnica	Klasirnica

Razpored telovadnic za sezono 2002/2003

DAN	TERMIN	KRAJ	PANOGE	OBRAT
Ponedeljek	16.30 – 19.30	ŠCV nova telovadnica	Rokomet-odbojka	Za zaposlene PS PV
	17.00 – 19.00	TEŠ	Kegljanje	Za zaposlene PS PV
	18.00 – 19.00	ŠCV stara telovadnica	Aerobika	Za člane ŠD
Torek	17.00 – 20.00	OŠ Šalek	Badminton	Za člane ŠD
	18.00 – 19.30	OŠ Vinska Gora	Košarka	Za zaposlene PS PV
	18.00 – 20.00	OŠ Pesje	Odbojka moški	Za zaposlene PS PV
	19.00 – 21.00	Rdeča dvorana	Namizni tenis	Za člane ŠD
	18.00 – 19.00	Bela dvorana	Fitness - moški	Za zaposlene PS PV
	19.00 – 20.00	Bela dvorana	Fitness - ženske	Za zaposlene PS PV
Sreda	18.30 – 20.00	OŠ Šalek	Odbojka ženske	Za zaposlene PS PV
	19.00 – 20.00	ŠCV stara telovadnica	Aerobika	Za člane ŠD
	19.30 – 21.00	OŠ Gorica	Odbojka	Za zaposlen PS PV
	20.00 – 22.00	Topolšica	Odbojka - moški	Za zaposlen PS PV
Četrtek	19.30 – 21.00	OŠ Gustav Šilih	Rekreacija ženske	Za zaposlene PS PV
	19.30 – 21.00	OŠ Gorica	Odbojka	Za zaposlene PS PV
	18.00 – 20.00	OŠ Paški Kozjak	Košarka - odbojka	Za člane ŠD
Petek	19.30 – 21.30	ŠCV stara telovadnica	Košarka	Za zaposlene PS PV
	19.30 – 21.30	OŠ Livada	Košarka	Za zaposlene PS PV

Urniki velja od 1. 10. 2002 do 30. 4. 2003.

Pikado liga

Športno društvo Premogovnik Velenje razpisuje ligo v metanju pikada. Ekipe se lahko prijavijo v baru Medy, Goriška 46, Velenje ali na tel 041-660-866 do 31. oktobra. Pričetek lige bo v petek, 8. novembra v baru Medy. Mirno roko!

Obljubljeno – storjeno, znova preizkus hoje na 2 kilometra

Športno društvo Premogovnika Velenje je v sodelovanju z Zavodom za zdravstveno varstvo Celje 1. junija letos organiziralo preizkus hoje na 2 kilometra. Po odzivu sodeč je bila akcija zaposlenim všeč in upali smo ter skoraj obljubili, da bomo lahko jeseni poskus ponovili.

Zdaj obljubo izpolnjujemo. Preizkusa hoje na 2 kilometra se boste lahko udeležili v **soboto, 9. 11. 2002**, dopoldne s startom pri stadionu ob jezeru. Startni čas boste izvedeli ob prijavi, kjer vas bomo razporedili v eno od skupin, opremljenih z urami Polar.

Testiranje zajema hojo na razdalji 2 kilometrov po ravnem terenu, ob ugodnih vremenskih razmerah (v primeru močnega dežja preizkus odpade in se preloži za teden dni) in na prostem. Testiranje spremlja merjenje telesne teže, višine, krvnega tlaka, krvnega sladkorja in holesterola v krvi. Rezultat testiranja je podatek o maksimalni aerobni zmogljivosti posameznika.

Izvajalci preizkusa udeležencem priporočajo:

- ✓ da so tešči oz. da dve do tri ure pred pričetkom ne uživajo obilnejših obrokov hrane in ne kadijo,
- ✓ da se na dan preizkusa in dan pred njim izogibajo težjim telesnim naporom,
- ✓ da na dan preizkusa in dan pred njim ne pijejo alkohola in ne uživajo poživil,
- ✓ da se za preizkus oblečejo in obužejo udobno, športno,
- ✓ da hodijo hitro in odločno, tako da se telo vsaj malo prepoti,
- ✓ da uporabljajo svoj običajni način hoje – tekmovalna hoja in tek nista dovoljena,
- ✓ da naj bo ritem hoje ves čas enak - pospeševanje pred koncem je lahko vzrok za slabši rezultat.

Cena preizkusa je **1.500 SIT**. Športno društvo prispeva za vsakega člana 1.000 SIT, torej je plačilo za člana 500 SIT. Prijave za preizkus hoje zbiramo na sedežu Športnega društva v Beli dvorani.

Plačilo je možno s predložitvijo športne izkaznice.

Božič v Kranjski Gori

Aktivni oddih od 21.12. do 27.12. 2002, ponudba 3-dnevnega in 6-dnevnega programa

Sobota, 21. 12. 2002

Prihod v Kranjsko Goro v popoldanskem času in namestitve v hotelu Larix, Prisank ali v apartmajih Garni. Večerja ob 19. uri. Po večerji glasba in spoznavni večer v hotelu Larix.

Nedelja, 22. 12. 2002

Zajtrki med 7. in 9. uro. Po zajtrku športne aktivnosti po izbiri: šola smučanja, odbojka, košarka in tenis. Kosila med 12. in 14. uro.

Po kosilu športne aktivnosti po izbiri. Večerje med 19. in 20. uro.

Ponedeljek, 23. 12. 2002

Po zajtrku športne aktivnosti po izbiri: šola smučanja, odbojka, košarka in tenis.

Po kosilu športne aktivnosti po izbiri. Po večerji nočno sankanje.

Torek, 24. 12. 2002

Po zajtrku športne aktivnosti po izbiri: šola smučanja, odbojka, košarka in tenis. Po kosilu športne aktivnosti po izbiri. Prihod za tiste, ki imajo krajši paket. Nočno sankanje.

Po sankanju obisk polnočnic ter pogostitev s potico in čajem.

Sreda, 25. 12. 2002

Po zajtrku športne aktivnosti po izbiri: šola smučanja, odbojka, košarka in tenis.

Cene programov v sit

paketi	za člane ŠD	za nečlane
3 dnevni paket Larix	29.000	33.000
6 dnevni paket Larix	58.000	64.000
3 dnevni paket Prisank:	17.000	19.000
6 dnevni paket Prisank:	34.000	38.000
najem apartmaja za 2-4 osebe za 6 dnevni najem	99.000	111.000
najem apartmaja za 2-5 oseb za 3 dnevni na	108.000	120.000
najem apartmaja za 2-5 oseb za 6 dnevni najem	55.000	61.000
najem apartmaja za 2-4 oseb za 3 dnevni paket	51.000	56.000

Po kosilu športne aktivnosti po izbiri. Ob 20. uri svečana božična večerja z glasbo.

Četrtek, 26. 12. 2002

Po zajtrku športne aktivnosti po izbiri: šola smučanja, odbojka, košarka in tenis.

Po kosilu športne aktivnosti po izbiri.

Petek, 27. 12. 2002

Po zajtrku izpraznitev sob do 12. ure. Kosilo ob 12. uri in odhod proti domu.

Popusti

otroci od 3. do 7. leta 50% popusta (Larix, Prisank),

otroci od 8. do 12. leta 30% popusta (Larix, Prisank),

brezplačni vstop v Aqua center (2 uri dnevno),

50% popusta pri koriščenju savn,
10% popusta pri koriščenju vira programov,
vključena božična večerja,
po polnočnici potica in čaj.

Način plačila

Plačate v Kranjski Gori ob odhodu domov, lahko v treh mesečnih obrokih.

Prijave

Prijave zbiramo na sedežu Športnega društva v Beli dvorani do **vključno 15. 11. 2002.**

Športno društvo poslovnega sistema Premogovnik Velenje želi vsem svojim članom prijetne, športno obarvane in aktivne božične počitnice!

Preživeli preventivo

*Preventiva morala bi biti za vsakega člana kolektiva,
le zakaj nekaterim to ni mar,
saj zdravje ti ponuja v dar.
Prve dni so obolenja mišic res velika,
toda za to poskrbi družba,
ki se športnemu udejstvovanju ne izmika.
Bazen, fitnes, gibanje na prostem,
vse to ti daje moč in elan,
ki v življenju še kako potreben je vsak dan.
In ko dnevi preventive proti koncu gredo,
se ti zdi, da lahko preskočil bi to,
kar nekoč nemogoče je bilo.*

Skupina preventivcev, ki je kot zadnja zaključila svoj program v hotelu Barbara v Fiesi, se zahvaljuje svojemu podjetju, sindikatu, vodji preventive, da podpirajo takšno obliko rekreacije, ki krepi delavčevo zdravje, ob tem pa tudi njegovo pripadnost celotnemu kolektivu. Hvala vsem!

Gost

TURISTIČNA AGENCIJA

Cankarjeva ulica (stekleni paviljon)

TELEFON: 897 32 80

HOTEL DIANA, Murska Sobota

27.10.2002 – 27.4.2003

VIKEND PAKET ŽE OD 10.990 SIT DALJE

polpenzion, pijača dobrodošlice, kopanje v hotelskem bazenu, uporaba savne, fitnesa, izposoja koles, squash, namizni tenis

HOTEL LUCIJA, Portorož

25.10.2002 – 30.3.2003

VIKEND PAKET ŽE OD 17.990 SIT DALJE

bivanje, pijača dobrodošlice, izlet v Piran, sprehodi do Strunjana, palačinka party, turnir v golfu, kreativne delavnice, kopanje v hotelu Metropol

HOTEL CERKNO, Cerklje ob Krki

odprtje smučarske sezone

20.12. – 22.12.2002

CENA 15.900 SIT NA OSEBO

ROGLA

odprtje smučarske sezone

29.11. – 22.12.2002

ŽE OD 14.000 SIT DALJE

2 x polpenzion, 2 x smučarska karta, animacija, zabave, kopanje v bazenu

KRVAVEC

odprtje smučarske sezone

29.11. – 1.12.2002

3 DNI SMUČANJA ŽE ZA 11.900 SIT

2-dnevna smučarska karta, 1 x popoldanska smučarska karta, 2 polpenzion ali najem apartmaja, smučarska tekmovanja, zabava s plesom

ROGLA

odprtje smučarske sezone

6.12. – 8.12.2002

3 DNI ZABAVE IN SMUKE ŽE ZA 12.900 SIT

bivanje, dvodnevna smučarska karta, kopanje v bazenu na Rogli in v Termah Zreče, teniški turnir, nočni pohod z baklami, tekmovanja, animacija za otroke

Koledar prireditev za oktober

sreda, 30.,

- ✓ restavracija Klub, ob 17. uri "Happy Halloween" – buče, buče, buče, ustvarjalne delavnice za otroke in starše z razstavo izdelkov, GOST in MZPM Velenje

november

- ✓ razstavišče Barbara, razstava fotografij z Japonske Urške Ernecl (do 15. 11.)

sreda, 6.,

- ✓ gasilska vaja in simulacija ukrepanja po planih ukrepanja v izrednih razmerah ob ekološki nesreči

sobota, 9.,

- ✓ DIT, martinovanje, restavracija Jezero

sobota, 9.,

- ✓ Športno društvo, družinsko kolesarjenje okoli Velenjskega jezera, zbor ob 10.00 pri restavraciji Jezero

sobota, 9.,

- ✓ Športno društvo, preizkus hoje na 2 kilometra, start pri stadionu ob jezeru,

sobota, 9.,

- ✓ Športno društvo, podelitev nagrad za udeležence kolesarskih vzponov na Kozjak, pri restavraciji Jezero

sobota, 9.,

- ✓ restavracija Klub, ob 11. uri, veselo Martinovo dopoldne, plesni in glasbeni program, gostinska ponudba, GOST

sobota, 9.,

- ✓ restavracija Jezero, ob 20. uri, martinovanje, GOST

ponedeljek, 11.,

- ✓ Športno društvo, pričetek prvega dela zimske preventive

sobota, 16.,

- ✓ Planinska sekcija, izlet v neznano

četrtek, 21.,

- ✓ Premogovnik Velenje, zadnji dan za prodajo delnic Premogovnika Velenje

Rešitev nagradne križanke podjetja GOST, d.o.o., objavljene v Rudarju 7/2002, sta gesli: restavracija Jezero in TRC Jezero.

Nagrajenci so:

1. nagrada **Gašper Atelšek**, Tomšičeva 55, 3320 Velenje,
2. nagrada **Marjan Kelc**, Gozdarska c. 93, 2382 Mislinja,
3. nagrada **Silva Dermol**, Lokovica 35, 3325 Šoštanj.

Nagrajenci bodo nagrade prejeli po pošti.

Čestitamo nagrajencem, vse bralce pa vabimo k reševanju nove nagradne križanke v tej številki Rudarja.

Pri slušni svojemu otroku

Vzemi si čas in prisluhni, kaj bi ti tvoj otrok rad povedal.

Poslušaj ga, sicer se bo njegovo srce kmalu zaprlo.

Deli z njim njegove skrbi in skušaj ugotoviti, kaj potrebuje.

Pohvali ga tudi za najskromnejšo zmago.

Vsak večer mu povej, da ga zares ljubiš.

In pokaži mu, da je življenje lepo.

Če ne boš imel zaupanja vanj, bo postal natanko tisto, česar si se vedno bal.

Če boš pokazal, da si ponosen nanj, bo zrasel tudi njegov ponos.

Pojdi del poti s svojim otrokom in videl boš, da, žal, ni dolga.

Zahvala

Ob smrti drage mame

Fanike Orož

se iskreno zahvaljujem sodelavcem vrtalne skupin Priprav za izrečena sožalja in darovano pomoč, sindikalni podružnici Priprav pa za darovano cvetje.

Boris Orož z Vikico

Zahvala

Ob smrti mame se iskreno zahvaljujem sodelavcem in sindikalni podružnici Zračenja za izrečena sožalja in denarno pomoč.

Josip Zamuda

Utrinek nekega dne

V Johanessburgu sem se v hotelu City Lodge zbudil ob šestih zjutraj. Spal sem dobro, verjetno zaradi utrujajočega potovanja, še bolj pa zaradi popoldanskega, neskončno dolgo trajajočega vandranja po razstavi rudarske opreme. Ker smo mnogo razstavljalcev osebno poznali, se nam je obisk sejmišča zavlekel bolj, kot sem predvideval.

Zadovoljen sem bil, da sem zjutraj dobil telefonsko zvezo z domačimi ter z dežurnim rudnika. Močno me pomiri, če mi povedo, da bi bilo sicer veliko bolje, če se ne bi potepal po svetu (ta del komentarja vedno doda žena), da pa je sicer vse v redu.

Približno s polurno zamudo smo sedli v kombi in se odpeljali proti Matli, rudarskemu kraju, ki se nahaja okrog 80 km vzhodno od Johanessburga. Skupaj s predstavniki Eickhoffa in DBT smo dobili dovoljenje za obisk jame št. 2, odprte od leta 1976. O premogovniku Matla sem v preteklih letih veliko slišal. Priznati moram, da so bile informacije dobre, zato me je še toliko bolj zanimalo, s kakšno jamo se bomo tokrat srečali.

Po približno uri vožnje smo prispeli do ograje, ki je omejevala območje premogovnika. Elektrarna, ki se nahaja v oddaljenosti okrog 10 km, je obratovala s polno močjo. Deponije premoga nismo videli, ker se je cesta k premogovniku odcepila prej, sem pa imel dober občutek, ko sem videl elektrarne obratovati, kot imam vedno zelo dober občutek tudi, če polno obratuje šoštanjaska termoelektrarna.

Že pri vstopu na dvorišče premogovnika sta me močno presenetili urejenost in čistoča vsega, kar se je dalo videti s prostim očesom. Povsod rože, pa vodomet, lepo pokošena trava, urejene fasade stavb, ki so bolj kot rudniškimi objektom bile podobne modernemu apartmajskemu naselju. Izjemno čista je bila tudi notranjost prostorov.

Obiskali smo premogovnik, kjer v treh jamah pridobijo letno 15 milijonov ton visoko kvalitetnega črnega premoga. V jami št. 2, kjer pridobijo 5,5 milijonov ton premoga letno, je zaposlenih 290 delavcev. S kletko, ki sprejme naenkrat 300 ljudi, smo se spustili 150 metrov globoko, za tem sedli v džipe in se z njimi odpeljali na okrog 10 kilometrov oddaljeni odkop. Proge, pravzaprav tuneli, so imeli di-

menzije 6 krat 7 metrov. Kar me je najbolj presenetilo, je bilo to, da nikjer nisem videl vgrajenega podporja, ne ločnega, betonskega ali lesenega, le nekaj sider je bilo na vsak dolžinski meter vpetih v strop.

Bili smo na odkopu, kjer je sloj črnega premoga debel 7 metrov in ga odkopavajo v celotni višini z rezanjem. Sekcije, nosilnosti 1200 ton, so znamke DBT, kombajn je Eickhoff, odkop je dolg samo 120 metrov (za proizvodnjo 5,5 milijonov ton ne potrebujejo daljšega), na odkopu je zaposlenih 10 ljudi na izmeno. Delo je triizmensko.

Z odkopom napredujejo 15 do 20 metrov dnevno, v jami je metan komaj zaznati, drugih plinov ne poznajo. Sekcije so bele barve, čiste kot stena v dnevni sobi, eden od rudarjev jih pere z močnim curkom vode.

Stena premoga pred sekcijami se sveti kot zlato, nikjer ni zaznati zruška ali kakšnega vložka nezaželene hribine. Imajo smolo, da se jim je strgala veriga na odkopnem transporterju, vodič pravi, da prvič in da nimajo nobenih izkušenj, kako jo dovolj hitro ponovno spojiti.

Da le imajo tudi oni kakšen problem. Pomislim na naše rudarje na odkopih, ti bi ta zastoj znali zelo dobro rešiti. Pomislim tudi na naš sloj premoga, na njegovo nizko kurilno vrednost, na hribinske pritiske, na celo vrsto plinov, ki jih moramo neprekinjeno redčiti in jih odvajati iz delovišča. Pomislim na številne jamske loke, na sidra, na težko fizično delo, na prah.

Nismo enakopravni, narava je bila Afričanom veliko bolj naklonjena kot nam. Vodič pove, da proizvodna cena premoga znaša okrog 3 EURO/tono. Pomislim na našo, skoraj 10 krat višjo ceno. In na konkurenčnost. Hvala bogu, da je Afrika tako oddaljena od Slovenije in je zato tudi transport premoga pomemben strošek. Drugače nas že davno ne bi bilo, že tako nas neprekinjeno nekdo zapira, ukinja,

znižuje proizvodnjo in kritizira naše stroške.

Pri uvozu tega premoga se da dobro zaslužiti, ni čudno, da so pritiski na tovrstno trgovanje s strani posameznih institucij ali privatnikov tako veliki.

Povprašam za plačo rudarjev. Okrog 400 EUROV na mesec dobijo. Računam njihov strošek dela in ga primerjam z našim. Hitro odneham.

Marjanu povem, da sem doživel sanje, da sem videl premogovnik z najboljšimi razmerami za delo. Povem mu, da so se mi izpolnile želje, da sedaj, po ogledu tega premogovnika, lahko tudi preneham biti to, kar sem, da me je enostavno strah tovrstne konkurence, primerjanja z njimi. (Takrat še nisem vedel, da se mi bo razmišljanje, da lahko preneham biti direktor, tako kmalu tudi v resnici udejanjilo.)

Ko smo se vrnil iz jame, sam z mešanimi občutki, sem poklical v Ljubljano, da bi zvedel, kako se je nadzorni svet odločil glede odkupa delnic. Izjemno vesel sem bil sporočila. Stvar se je končno iztekla, torej je tudi ta problem uspešno rešen. Hladno pivo se nam je, Marjanu, Stanku in meni, tokrat še posebej prilaglo.

Trenutek, ki smo ga doživljali takrat, bi lahko trajal, bogastvo in privilegij je doživeti takšen dan.

Pa vendar so nam afriški kolegi na koncu obiska povedali tudi njihov največji problem. Zaradi AIDS-a jim letno umre ena četrtina zaposlenih delavcev, starih povprečno komaj nekaj več kot 30 let.

Franc Žerdin

Pustolovna tekma Hrvaška 2002 ali kako smo premagali 330 kilometrov

Bili so zadnji dnevi letošnjega avgusta, ko se je na hrvaških tleh zopet sprostito veliko energije tistih, ki zaupamo v svoje telesne in psihične sposobnosti.

Ena skupna fotka pred startom..

Svizi v vsej veličini: Andrej, Peter, Živa in Marko

Bili smo pisana družina narodov, ki smo v petih neprekinjenih dnevih tekmovanja želeli doseči cilj – priti do konca. Tu so bili Poljaki, Francozi, Latvijci, Avstrijci, Danci, Nemci, Slovenci... in gostitelji Hrvati. Vsega skupaj 20 ekip. Bila je proga, ki je zajemala področja Like, Dalmacije, Velebita in Gorskega Kotarja.

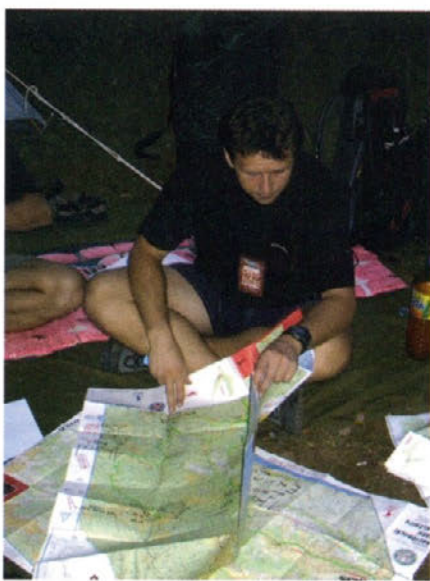
Tekmovanje je obsegalo:

- ✓ kajak po morju 35 km,
- ✓ kajak po reki 30 km,

- ✓ kolesarjenje 180 km,
- ✓ treking 85 km,
- ✓ spuščanje in plezanje z alpinistično vrvo.

Ekipa

Že znano in videno v prejšnjih tekmah po Sloveniji in tujini. Trije fantje in eno dekle. Poznajo nas po imenu Svizi in vse o nas je napisano na <http://www.svizi.rutka.net>

Pot oziroma kontrolne točke so bile zarisane na devetih kartah. Če si jih zložil eno zraven druge, jih je bilo za osem metrov.

Nekaj minut pred startom v Cerovačkih pečinah.... Pred nami je bil prvi del poti do Manastirja na Krupi. Na sliki Je zmagovalna francoska ekipa

Priprave na veslaški del, ki je obsegal reci in piši 60 km veslanja po Krupi, Zrmanji in po morju do Starega grada. Veslali smo okoli 11 ur.

V Vinjeracu nas je že lovila tema.

Za nekatere je bilo preveslati 60 km zares naporno.

Po končanem veslanju je bila že trda tema, a pred nami je bila Paklenica...

Pravila na teh tekmah so takšna, da mora biti zraven tudi eno dekle, če pride do neobvladljive situacije ali kaj podobnega.

Pravila tekme

Preprosta in vsem razumljiva. Ekipa mora v predvidenem času premagati načrtano pot. Če kateri od članov ni več sposoben nadaljevati poti, je ekipa izločena iz tekme. Čas gibanja, spanja in hranjenja si vsaka ekipa planira sama. Na vsakih 60 ali 70 kilometrov pride ekipa do svojega zaboja z hrano in obleko, ki je pravi balzam za dušo in telo. Organizator je zadolžen za premeščanje teh zabojev in za postavitev kontrolnih točk. Do zabojev smo prišli med tekmo štiri krat.

Start tekme ali začetek nore pustolovščine

Če vam je igranje tenisa, golfa ali kakšnega drugega športa premalo adrenalinsko dejanje, je start takšne tekme pravi

trenutek v življenju. Pred tabo je tekma, za katero se pripravljate celo leto. Za tabo so kilometri in kilometri teka, kolesarjenja, veslanja, plezanja. Pred tabo pa sta samo proga in volja, da prideš do konca.

Dovolj pisanja, naj slike govorijo!

Še nekaj besed za konec

Bilo je lepo in nepozabno. Zasedli smo osmo mesto, na cilj je prišlo enajst ekip. V takšni preizkušnji se človek vsekakor nauči vztrajati na svoji poti, preveri, koliko je zmožen tako fizično kot psihično.

Vsekakor pa bom danes zopet obul superge in se podal teči na tisto pot, ki te ne vpraša, ali si star ali mlad, reven ali bogat. Važno je, da se človek počuti dobro, ko je na tej svoji poti, in vztraja na tekmah, ki jih vsakdo bije v življenju.

Marko Ranzinger

Cilj! Za pot smo porabili 98 ur.

Kolesarjenje je bilo poleg veslanja najboljši del poti. Neskončni kilometri prekrasnih cest, kjer ni avtomobilov.

V Paklenici smo imeli poleg dvakratnega vzpenjanja po 30 m še 2 spusta – 90 in 45 – metrski spust sta bila za marsikoga noro doživetje.

Zadah iz ust

Spomin me vodi skozi zgodnje otroštvo. Pozna jesen se počasi preveša v zimo. Pred blok je pripeljal tovornjak. Dobili smo premog. Dogodek zame in vso družino. Hura, ne bo nas zeblo.

Občudoval sem ogromen TAM. S kesona se je še malo kadilo, širil pa se je tudi prijeten vonj po premogu. Iz kabine se je pojavil čokat in dobrodušen, v obraz nekoliko rdeč možakar. Motor je zarohnel, keson počasi dvignil in pred nami je bila gora premoga. Kot se spodobi, je mama šoferja postregla z malico. Nato si je privoščil še šnopsek, pa še enega za moč. "In kaj bodo rekli policaji?" zaskrbi mamo. "O gospa, kar česna mi dajte."

Zadah iz ust je neprijeten, nenavaden ali intenziven vonj izdihanega zraka. Lahko je posledica lokalnega dogajanja v ustih ali pa odraz sistemskega dogajanja v telesu. Javlja se lahko po določeni hrani, ki jo je človek pojedel, popil ali vdihnil, različnih boleznih ustne votline, slabe higijene zob ali pa razpadanja hrane v ustih.

Pogosto je lahko kazalec določene bolezni. Tipičen vonj se iz ust širi pri jetrnih bolnikih, ko lahko zavohamo vonj po zemlji, ali pa vonj po acetonu pri sladkornih bolnikih. Nekatere povzročitelje vnetij dihal lahko zelo zanesljivo prepoznamo po tipičnem sladkobnem vonju. Krvavitev iz zgornjega dela prebavil ali ustne votline nam izda vonj po krvi. Sam pojem ne opredeljuje vzroka, je pa pomoč pri diagnostiki in vključuje ozostomijo, stamatodisodijo, halitozo in fetor eks ore.

Ozostomija označuje smrdljiv vonj iz ust, ki prihaja iz zgornjega dihalnega trakta, sinusov, grla in žrela. Vključuje vnetja nosne sluznice, sinusov, grla, žrela, mandeljev ali gnojne procese na sluznici, polipih ali novorasteh.

Stomatodisodija je ime za smrdljiv vonj iz ust, ki je posledica bolezenskega dogajanja v spodnjih dihalnih organih, posebej pod razcepiščem sapnic. Vključuje vnetne in razpadajoče procese kot so bronhitis, bronhiektazije, pljučni ognjok, tuberkuloza, pljučnica, emfizem, nacepljena vnetja in razpad novorasteh, pljučni infarkt ali smrad od vdihanega dima.

Halitoza označuje smrad izdihanega zraka zaradi sistemskih presnovnih pogojev, vključujoč prebavni trakt in njegovo vsebino ter patofiziološke

pogoje, ki zagotavljajo transport smrdljivih stvari s krvjo v pljuča ali črevo.

O fiziološki halitozi govorimo, kadar prihaja v pljučih do občasnih sproščanj hlapljivih snovi iz krvi zaradi zaužitih zelišč, začimb, zelenjave: česna, čebule, črne redkve, redkvi-

ce ali pora. Razlog so lahko tudi dišeče pijače, ki vsebujejo v vodi ali alkoholu topne estre in polifenolevina, vinjaki, viskiji, likerji ali pivo. Fiziološka halitoza je lahko povezana tudi z dehidracijo, stradanjem ali zaprtjem. Z izključitvijo vzročnega faktorja vedno odstranimo tudi zadah.

Patološka halitoza je posledica lokalnih ali splošnih bolezenskih dogajanj, kot so diabetična ketoza (tvorjenje kislin, acetona in ketonov), uremija, gastritis, želodčna razjeda, vnetje požiralnika ali vnetje jeter.

Fetor oris je sinonim za agresiven vonj, ki je posledica dogajanj v ustni votlini. Spremenjene razmere vodijo v tvorbo različnih oblog, ognjokov dlesni, lokalnega razpada tkiva ali gnitja zaostale hrane. Številni bakterijski in virusni vnetni procesi, motnje v strjevanju krvi, novorasteh ter boleznih žlez slinavk so povezani z zadahom.

Slaba ustna higiena je prav tako lahko vzrok za spremembo ustne mikrobiotične flore in posledično zadah iz ust. Dolgotrajna uporaba antibiotikov lahko, zaradi vpliva na mikrobiotično floro ustne votline, povzroči neprijeten zadah. Tudi povsem normalni fiziološki procesi, kot je menstruacija, lahko zaradi hormonalnih sprememb vpliva na ustno floro in povzroči zadah.

Vonjave in dišave so lastnosti različnih snovi in v zadostni koncentraciji sprožajo prijeten občutek. Pri ustnem zadahu pa se številni slabi vonji med sabo kombinirajo in povzročijo neprijeten smrad. Včasih nam specifičnost smradu pomaga na poti k pravi diagnozi. Prepoznamo

lahko vonj žveplovodika, pa tudi merkaptana ali ketonov.

Obstajajo nekateri razlogi, ki zadah še poslabšajo. Mednje sodi uživanje visoko energetskih beljakovin, izcedek iz nosu in suha usta.

Bolniki, ki ne presnavljajo laktoze, ne morejo prebaviti mleka, sira in ostalih mlečnih proizvodov. Neprebavljene beljakovine so tako na voljo ostalim bakterijam, ki povzročajo gnilobne procese. Povsem iste težave lahko povzroči uživanje rib. Prava kava s kofeinom ali brez njega vsebuje precej kislin, ki pospešijo pospešijo razmnoževanje bakterij in tvorijo specifičen grenak in neugoden vonj. Podobne težave povzročajo tudi ostale vrste kisle hrane.

Seveda zato ne bomo prenehali uživati tovrstne hrane. V prehrani bomo nadomestili manjkajoče bakterije oziroma bomo segali po živilih, katerim so laktobacile že dodali.

Izcedek iz nosu je poln amino kislin, ki vsebujejo žveplo. Kadar izcedek kaplja v žrelo, pride do razpadanja in hlapenja žvepla skozi usta. V pomoč nam je zdravljenje z antihistaminiki.

V 85 – 90 odstotkih je vzrok zadaha v ustni votlini. Problem predstavljajo boleznih dlesni, zobna gniloba, razni ognjoki, pa tudi različne reakcije na

amalgame. Vzrok je lahko tudi v neustrežni vlažnosti ustne sluznice.

Suha usta so pogosto posledica različnih vplivov: predpisanih zdravil, antihistaminikov, alkoholnih pijač ali ustnih vodnic, ki vsebujejo alkohol. Ob pomanjkanju sline se zmanjša količina kisika, kar vodi v intenzivnejše anaerobne procese, ki tvorijo več žvepla.

Suha usta lahko povzročijo nekatera zdravila od antihistaminikov, odvajal vode ter številnih zdravil za zdravljenje psihiatričnih bolezni. Lahko pa spremljajo tudi nekatere bolezni. Omeniti velja boleznin slinavk, revmatoidni artritis, sistemski lupus, sklerodermijo, sladkorno bolezen, pomanjkanje vitaminov, vnetje jeter, menopavzo, motnje čustvovanja. Razlog je lahko tudi v kemoterapiji. Izločanje sline je v starosti nekoliko skromnejše.

Praviloma zadah iz ust ni posledica dogajanja v črevesju. Mišica zapiralka med želodcem in požiralnikom v normalnih razmerah dobro tesni in ne pušča dvigovanja plinov navzgor v ustno votlino. Lahko pa se za neprijetnim zadahom iz ust skriva tudi bolezen prebavil. Bolečina v trebuhu je lahko posledica želodčne razjede. Številnim ljudem mišica zapiralka med požiralnikom in želodcem ne tesni. Tako prihaja do zatekanja želodčne vsebine v požiralnik, kar povzroča lokalno vnetje. Vzrok je lahko tudi zaozstajanje in gnitje hrane v sluzničnih žepkih požiralnika ali pa v razpadajoči novorašči.

Pri zdravljenju zadaha iz ust moramo upoštevati možnost dogajanja tako v ustni votlini, dihalih in prebavilih ter vključiti morebitne presnovne bolezni. Zavedati se moramo, da je simptom za bolnika zelo nadležen, saj vpliva na socialne kontakte. Še bolj pomembno pa je dejstvo, da je lahko tudi odraz hude bolezni, ki jo je potrebno čim prej odkriti in ustrezno zdraviti.

Odpovedali se bomo uživanju čebule ali česna ali drugih živil in pijač, ki vsebujejo neugodne hlapljive snovi. Vestno in redno umivanje zob bo onemogočilo razpadanje hrane. Pomagamo si lahko tudi s številnimi ustnimi vodnicami ali razpršili, ki vsebujejo klorofil.

Naj izza belih bleščelih zob prihaja tudi prijeten vonj, ki kaže na naše zdravje in ne moti okolice.

prim. Janez Poles, dr.med.-internist

Jemo zato, da živimo, ne živimo pa zato, da jemo!

Če bi rekli, da je vegetarijanstvo moda, bi vegetarijancem naredili krivico. Res pa je tudi, da se vedno več ljudi, in to predvsem ljudje srednjih let, odloča za hrano brez mesa. Strokovnjaki so že dokazali, da je hrana brez mesa zdrava za telo.

Vegetarijanstvo ni smo način prehranjevanja, je tudi način življenja. Večina vegetarijancev tudi ne kadi, alkohol uživajo v zmernih količinah ali ga sploh ne in se veliko ukvarjajo s športom.

Dokazano je, da imajo vegetarijanci v krvi do 12-krat več zaščitne salicilne kisline, kot tisti, ki jedo meso. Salicilna kislina se nahaja v sadju in zelenjavi in varuje pred glavoboli, migrenami in vnetji. Zaradi nje naj bi vegetarijanci manj obolevali za boleznimi srca in ožilja, dlje naj bi ostajali mladi in vitki.

Vegetarijanci imajo v povprečju nižji krvni pritisk in nižjo stopnjo holesterola v krvi, redko zbolijo za putiko in sladkorno boleznijo, skoraj nikoli nimajo težav s prebavo.

Osnova vegetarijanske prehrane so žita, riž, zelenjava in sadje. Ker vegetarijanci ne jedo živalskih maščob, se načeloma ne redijo – če se lahko odpovejo sladkarijam.

Velikokrat slišimo, da je vegetarijanska prehrana enovrstna, da z njo telo ne dobi vsega, kar potrebuje za normalno delovanje. Ta trditev drži le deloma. Vegetarijance namreč delimo v tri skupine: manj strogi vegetarijanci poleg rastlinske hrane jedo tudi mleko, jajca in sir. Njihovo telo je preskrbljeno z vsemi potrebnimi snovmi.

Lacto vegetarijanci jedo mleko in mlečne izdelke, ne pa tudi jajc, medtem ko se najbolj strogi vegetarijanci odpovedujejo vsemu, kar prihaja od živali, tudi medu. Zanje velja, da zelo verjetno jedo preveč enovrstno hrano, ob kateri telo trpi pomanjkanje določenih snovi.

Za ljudi, ki niso vegetarijanci, velja, da pojedjo veliko premalo sadja, zelenjave in različnih žit. Strokovnjaki zatrjujejo, da bi žita, proso, soja in različna semena morali biti osnova naših obrokov.

Žitarice in jedi iz žita so osnova v zdravi prehrani. Tako naj bi bilo dnevno na krožniku od 50 do 60 odstotkov žitnih jedi, od 30 do 40 odstotkov sadja in zelenjave ter le 10 do 20 odstotkov drugih živil.

Poleg tega, da so hranljive, imajo žitarice tudi številne zdravilne učinke. Tako je proso naravni antibiotik, pšenica krepi odpornost, ajda krepi žile, znižuje krvni pritisk, koruza pomaga pri izločanju ledvičnih kamnov, oves znižuje krvni sladkor, ječmen krepi rast, zadržuje staranje, rž ugodno vpliva na slabokrvnost in živčni sistem.

Andragoško društvo – Univerza za III. življenjsko obdobje Velenje

Predstavljamo vam petinpetdeset (55) možnosti, da lepo in koristno preživite prosti čas v Univerzi za III. življenjsko obdobje v Velenju.

Prisrčno vabljeni! Pokličite nas na tel. 587 20 50.

DAN, PRIČETEK	URA	KROŽEK	KRAJ
PONEDELJEK			
14. 10. 2002	8:00	Klekljanje (nadaljevalni)	Univerza za III. življenjsko obdobje Velenje
Vsak 2. teden	9:00	Premogovništvo in premogarji v Šaleški dolini	Muzej Velenje
Vsak 2. teden	9:00	Skrb za lastno zdravje	Zdravstveni dom Velenje (sejna dvorana)
	10:00	Klekljanje (začetni)	Univerza za III. življenjsko obdobje Velenje
	10:00	Nemški jezik	Vila Herberstein Velenje
	11:00	Plavanje	Bazen Velenje
Vsak 2. teden	13:30	Zdrava prehrana	OŠ Gustav Šilih Velenje
	16:00	Likovni krožek	OŠ Gorica
	16:00	Električne klaviature	Univerza za III. življenjsko obdobje Velenje
	16:00	Pletenje cekarjev iz naravnega materiala	Dom učencev (II. nadstropje)
	18:00	Ohranjanje gibčnosti 4. skupina	OŠ Gorica Velenje
	19:00	Ohranjanje gibčnosti 5. skupina	OŠ Gorica Velenje
TOREK			
15. 10. 2002	8:30	Kitara	Univerza za III. življenjsko obdobje Velenje
Vsak 2. teden	9:00	Ustvarjamo v različnih tehnikah	Dom učencev (učilnica ODER)
	10:00	Italijanski jezik	Vila Herberstein Velenje
22. 10. 2002 NOVO	10:00	Lutke - izdelava, igranje	Univerza za III. življenjsko obdobje Velenje
NOVO	10:00	Delavnica za diatonično harmoniko	Univerza za III. življenjsko obdobje Velenje
	10:45	Pogovorna nemščina	Šolski center Velenje
	15:00	Ročna dela (Šoštanj)	Društvo upokojencev Šoštanj
Vsak 2. teden	15:45	Umetnostna zgodovina	Muzej Velenje
	16:00	Angleški jezik	Gimnazija Velenje
NOVO	16:00	Citrarska delavnica	Ljudska univerza Velenje
	16:30	Klekljanje (začetni)	Univerza za III. življenjsko obdobje Velenje
NOVO	17:00	Novinarski krožek	Ljudska univerza Velenje
Vsak 2. teden	17:00	Zgodovinsko - etnološki krožek	KS Levi breg Velenje
	17:30	Plesni krožek (začetni)	Center za izobraževanje in usposabljanje Velenje
	18:00	Pogovorna angleščina	OŠ MPT
NOVO	18:00	Kolo in kolesarjenje	Univerza za III. življenjsko obdobje Velenje
	18:45	Ohranjanje gibčnosti 3. skupina	OŠ Gorica Velenje
	19:00	Plesni krožek (nadaljevalni)	Center za izobraževanje in usposabljanje Velenje

SREDA			
16. 10. 2002	8:00	Kreativna poslikava svile	Dom učencev (učilnica ODER)
	8:00	Angleški jezik (začetni)	Univerza za III. življenjsko obdobje Velenje
	10:00	Angleški jezik (nadaljevalni)	Univerza za III. življenjsko obdobje Velenje
	11:00	Pogovorna nemščina	Ljudska univerza Velenje
	16:00	Slovenske ljudske vezenine	Univerza za III. življenjsko obdobje Velenje
23. 10. 2002 NOVO	17:00	Kvačkanje	Univerza za III. življenjsko obdobje Velenje
	17:00	Računalništvo	Šolski center Velenje Pokl. in teh. elek. in rač. šola
	17:00	Ohranjanje gibčnosti 1. skupina	OŠ Livada Velenje
	17:50	Ohranjanje gibčnosti 2. skupina	OŠ Livada Velenje
	18:00	Aranžiranje cvetja	Dom učencev (učilnica ODER)
	18:30	Rekreacija	Šolski center Velenje (telovadnica)
	19:00	Ohranjanje gibčnosti 6. skupina	OŠ Šalek
ČETRTEK			
17. 10. 2002	9:00	Beremo z Manco Košir	Univerza za III. življenjsko obdobje Velenje
NOVO	10:00	Kuhamo s srcem	Univerza za III. življenjsko obdobje Velenje
NOVO	11:00	Literarni krožek	Univerza za III. življenjsko obdobje Velenje
Vsak 2. teden	14:00	Pohodništvo in zdravilna zelišča	Gasilski dom Velenje
Vsak 2. teden	14:00	Planinarjenje	Gasilski dom Velenje
	16:00	Lončarski krožek	Topolšica 67
Vsak 2. teden	16:00	Sadjarstvo in vinogradništvo	Univerza za III. življenjsko obdobje Velenje
Vsak 2. teden	16:00	Graščinski in zdraviliški vrtovi in parki	Univerza za III. življenjsko obdobje Velenje
	17:00	Likovni krožek (nadaljevalni)	OŠ MPT Velenje
NOVO	17:00	Bridge	Gostišče Lipa (Šalek)
NOVO	18:00	Čarodejski krožek	Univerza za III. življenjsko obdobje Velenje
NOVO	18:00	Izobraževanje za ekološko ozaveščenost na lokalni ravni	Univerza za III. življenjsko obdobje Velenje
PETEK			
18. 10. 2002	9:00	Pisno in ustno komuniciranje	Univerza za III. življenjsko obdobje Velenje
	16:00	Izdelava cvetja iz krep papirja	Dom za varstvo odraslih Velenje

Prijave v krožke ter prijave novih članov sprejema animator na srečanju krožka.

Prijavite se lahko tudi na sedežu Univerze za III. življenjsko obdobje, Efenkova 61 (Dijaški dom, stolpič B), vsak torek od 10. do 12. ure in vsako sredo od 8. do 12. ure (telefon, faks: 587 20 50).

V nakup vam ponujamo

razne telefonske aparate ter opremo in **sklenitev vseh Mobitelovih naročniških paketov—akcijske cene za sklenitev ali podaljšanje naročniških razmerij**

OSVOJITE SVET
 S CENEJŠIMI
 MEDNARODNIMI
 TELEFONSKIMI
 POGOVORI

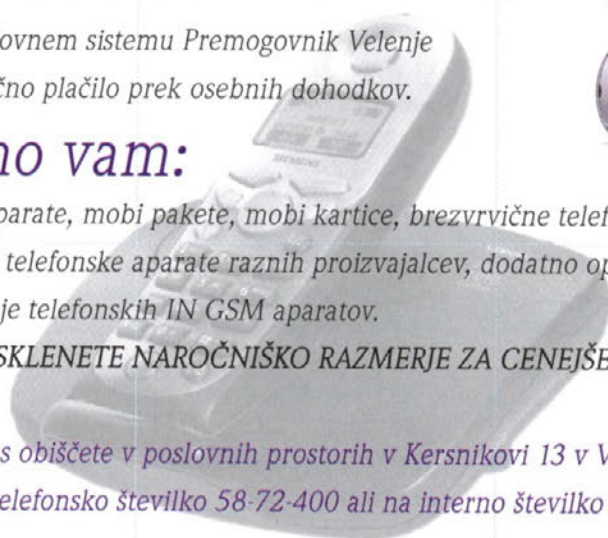
Zaposlenim v poslovnem sistemu Premogovnik Velenje omogočamo obročno plačilo prek osebnih dohodkov.

Ponujamo vam:

GSM telefonske aparate, mobi pakete, mobi kartice, brezvrvične telefonske aparate Siemens, navadne telefonske aparate raznih proizvajalcev, dodatno opremo za GSM aparate, servisiranje telefonskih IN GSM aparatov.

PRI NAS LAHKO SKLENETE NAROČNIŠKO RAZMERJE ZA CENEJŠE TELEFONIRANJE V TUJINO.

Vabimo vas, da nas obiščete v poslovnih prostorih v Kersnikovi 13 v Velenju. Lahko nas tudi pokličete na telefonsko številko 58-72-400 ali na interno številko 22-00.

Premogovnik Velenje, d.d.

Na osnovi sklepa kolegija direktorja Premogovnika Velenje, d.d. se na

javni licitaciji

odproda osnovno sredstvo

osnovno sredstvo	izklicna cena	sklic na številko
viličar elekt. 1,5 T VAE 5/15-inv. št. 115337	50.000,00 SIT	15-nov-02
viličar elekt. EBV-1000-inv. št. 117534	50.000,00 SIT	15-nov-02

Vrednost predpisane stopnje davka na dodano vrednost v izklicni ceni ni upoštevana in jo plača kupec. Licitacija bo v **petek, 15. novembra 2002, ob 11. uri v trgovini nekurantnega blaga** pri jašku Škale.

Ogled osnovnega sredstva je možen v trgovini nekurantnega blaga Škale.

Interesenti morajo vplačati varščino dan pred datumom licitacije na žiro račun št. 02426-0018871981.

Varščina znaša 10% izklicne cene.

Na potrdilu o plačilu je treba navesti sklic na številko. Na licitaciji bo lahko sodeloval le tisti, ki bo s potrdilom o plačilu dokazal, da je vplačal zahtevano varščino.

Če vplačnik varščine odstopi od licitacije, izgubi pravico do njenega povračila.

Po zaključeni licitaciji se varščina vrne v roku 8 dneh z nakazilom na tekoči račun ali z osebnim dvigom.

Osnovno sredstvo bo prodano najboljšemu ponudniku po načelu "videno-kupljeno" brez upoštevanja kasnejših reklamacij. Kupnino je treba plačati in blago odpeljati v 8 dneh po zaključeni licitaciji. V nasprotnem primeru se licitacija razveljavi, pri tem pa kupec izgubi pravico do vračila varščine.

HabiT

upravljanje s stanovanji, d.o.o.

PROMET Z NEPREMIČNINAMI

<http://www.rlv.si/habit/>

041/665-223

SI

ISO 9002
Q-387

PRODAMO Celje, enoinpolsobno stanovanje, novogradnja, 47 m², 1. nadstropj KTV, cca 10 MIO SIT,

PRODAMO Velenje, trisobno stanovanje, 67 m², Jenkova ul., 1. nadstropje, KTV, 12 MIO SIT,

PRODAMO Velenje, trisobno stanovanje, 81 m², petorček, visoko pritličje, KTV, telefon, 10,5 MIO SIT,

PRODAMO Kavče, gradbeno parcelo v velikosti 642 m², z urejeno gradbeno dokumentacijo (plačani vsi prispevki) in vso infrastrukturo, 4,5 MIO SIT,

PRODAMO Dobrovlje pri Nazarjah, gradbeno parcelo v velikosti cca 1500 m², z urejeno lokacijsko dokumentacijo in vso infrastrukturo, 3 MIO SIT,

PRODAMO Sp. Kraše - Nazarje, stanovanjska hiša z manjšo delavnico, nedokončana (fasada), vseljiva takoj, ogrevanje olje, KTV, telefon, asfalt do hiše, 15 MIO SIT,

PRODAMO

hiše v Andražu nad Polzelo, na Polzeli, v Ravnah pri Šoštanju, v Velenju, Škalah, manjši kmetiji v Rečici ob Savinji in Lokovici, nedograjeni hiši pri Šmarju, na Prevaljah,

IŠČEMO v Velenju iščemo več različnih stanovanjskih enot za prodajo ali najem ter enoinpol do dvosobno stanovanje (do 55 m²) po možnosti v pritličju ali prvem nadstropju oziroma do petega nadstropja v bloku z dvigalom.

Mnogi nam zaupajo že vrsto let. Zaupajte nam še vi !

gsm: 041/665-223 tel: 03 898 16 00

hotel Barbara Fiesa

MARTINOVANJE

Martinov dvodnevni paket - 8. do 10. novembra 2002
polpenzion/osebo 13.400,00 sit

Martinov dan - 9. do 10. novembra 2002
polpenzion/osebo 7.700,00 sit

Jedilnik:

- ♦ juha, zapečeni skutini štruklji z zelišči, dušeno jagnječe stegno na zeljni odejici, krompirjeva rolada, polnjena z rdečim zeljem, sadna rolada s smetano

JESENSKI ODDIH

- ♦ vikend paket 13.400 SIT
 - ♦ 3-dnevni paket 20.100 SIT
 - ♦ 5-dnevni paket 33.500 SIT
- (polpenzioni, kopanje v hotelskem bazenu, uporaba fitnesa, taksa)

NOVOLETNI PAKETI

3-dnevni paket /nočitev z zajtrkom/
46.200,00 sit/osebo

3-dnevni paket /polpenzion/
50.700,00 sit/osebo

5-dnevni paket /nočitev z zajtrkom/
62.000,00 sit/osebo

5-dnevni paket /polpenzion/
69.500,00 sit/osebo

Paketi vključujejo:

- ♦ namestitev v sobah (twc, klima, tel., sat, tv, balkon),
- ♦ nočitev z zajtrkom ali polpenzion (odvisno od izbire paketa),
- ♦ silvestrski meni (31. 12. 02. ob 20. uri),
- ♦ novoletni meni (1. 1. 03 ob 20. uri),
- ♦ brunch (zajtrk & kosilo 1. 1. 03 od 8.00-13. ure),
- ♦ kopanje v pokritem bazenu z ogrevano morsko vodo (30°C),
- ♦ fitness,
- ♦ glasbo (31. 12. 02 in 1. 1. 03 - trio Banana),
- ♦ turistično takso, dddv, presenečenje.

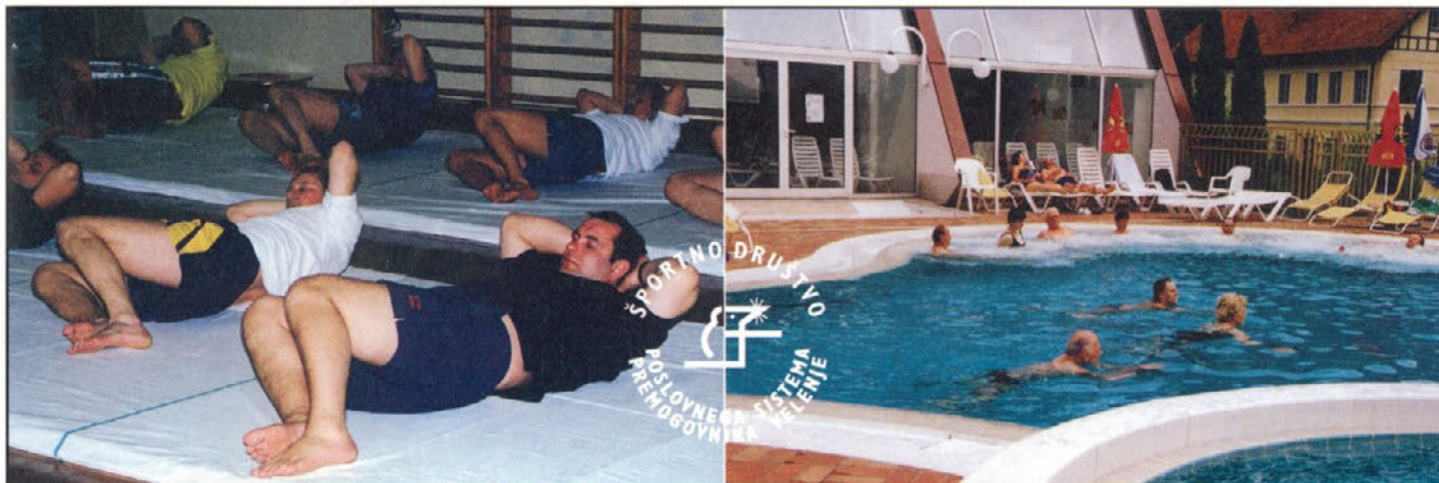
Vabljeni!

Gost

TURISTIČNA AGENCIJA
Cankarjeva ulica (stekleni paviljon)
TELEFON: 897 32 80

NAGRADNA KRIŽANKA

AVTOR: DUŠAN KOVAČIČ	UKRAJIN. SPRINTERKA PINTUSEVIČ	ZORAN PREDIN TRGOVINA S CENENIM BLAGOM				TARZANOVA OPICA	IVO JAN	BANJA		TROPSKO DREVO EBENOVEC	BRITANSKI REŽISER ANNAKIN	ŠTEFKA DROLČ SASA LENDERO				ERMIN ŠILJAK	KRASTE PO OPEKLINAH	
KAR SE ZBERE IN TVORI CELOTO					CIGARETNI OGOREK POMANJ- KANJE TEKA				EKSPRESNI VLAK (pogovor)									STARO- RIMSKI POZDRAV
DRŽAVA V ZAKAYKA- ZJU									NESTRUPENA KACA DOLG SPLA- VAR. ČOLN									
KAR POJA- SNJUJE, KA- KO NAJ KDO RAVNA							GRM Z ZELO TRDIM LESOM					RUDI ŠELIGO DOMNEVO PRAČLOVEŠKO ORODJE				OTO VRHOVNIK OŽBI OŠLAK		
ZBIRANJE MNEJ							AGAVI PO- DOBNA TR- PSKA RASTL- NA (latin.)	ALFI NIPIČ GERMANSKI NAROD			ITALJANSKI REŽISER KEMIČNA SNOV							
	IGRALKA FONDA JED ZA ENO OSEBO				IGRALKA BLYTH ZDRAVILNA GORSKA RASTLINA				SKUPINA LADIJ V SPREMSTVU BOJINIH									LIKOVNA OPREMA PRIZOR. V GLEDALIŠČU
OSCAR ARIAS		TEKSTILNI DELAVEC KAREL ZELENKO							ANTIČNA FILOZOFSKA ŠOLA V J. ITALIJI							AMERIŠKI IGRALEC HARRIS INKOVSKI VLADAR		
DLAKE POD NOSOM					GLAVNO ME- STO ITALIJE VOJAŠKA OPERACIJA				RUSKO LOVSKO LETALO PREVLKA ZA PALEC					SLIKAR SUBIC ARKTIČNI JELEN				
SORTA BELEGA VINA									PRIPRAVA ZA KRMILJENJE SOLM. ZLOG									
OLGA JANČAR		GORSKE RE- ŠEVAL. SANI MATERIN BRAT					NASLEDNJI BUSHOV CILJ						ODPRTINA V STENI STAVBE					
HITER KONJSKI TEK					CALVIN KLEIN POVEZAVA MED VERZI			KULTURNE RASTLINE S KLASI	PISATELJICA PEROCI DRUGI ADAMOV SIN			ANGLEŠKO SVETLO PIVO	DESNI PRITOK MOZELE					
	UMETNIŠKA PODOBA GOLEGA TELESA	RAZVRŠČANJE BOLNIKOV POD							ČLEN VZDEVEK LADJARJA ONASSISA					<p>Nagrada križanka Športnega društva Premgovnik Velenje</p> <p>Napišite geslo iz križanke na dopisnico in jo do 21. novembra pošljite na naslov: Uredništvo Rudarja, Premgovnik Velenje, Partizanska 78, 3320 Velenje.</p> <p>Športno društvo bo tri izžrebane reševalce nagradilo:</p> <p>1. nagrada: 10 nalepk za tenis na igriščih TRC Jezero</p> <p>2. nagrada: žogice za tenis</p> <p>3. nagrada: majica Športnega društva</p>				
NEPOKRIT OSREDNJI PROSTOR STA- RORIM. HIŠE							MALAJSKO LJUDSTVO NA BORNEJU KRŠKO											
DOBA MED ZRELOSTJO IN STAROSTJO MENA																		
SPODNJI DEL PASJE NOGE					KRČEVITA BOLEČINA V TREBUŠ- NIH ORGANIH													

ETTORE Scola italijan. režiser (Grdi, umazani, zli); ELEA gr. filozofska šola v južni Italiji; SAAR desni pritok Mozele; TRIAŽA razvrščanje bolnikov glede na težo poškodbe; RANCA dolg ploščat splavarski čoln; ZANA Pintusevič ukrajinska sprinterka;

HTZ
VELENJE,
I.P., d.o.o.

SIPO - SERVIS IN PROIZVODNJA OPREME
Vulkanizerska delavnica

Celje - skladišče

D-Per
65/2002

5000011139,8

COBISS

OSREDNJA KNJ. CELJE

**15. NOVEMBER BO TU HITREJE,
KOT SI MISLITE!**

**OBUJTE SVOJ AVTOMOBIL
V ZIMSKE PNEVMATIKE!**

Artikel	Plačilni pogoji
Avtoplašči ESKIMO S2 in S3 (zimski avtoplašči)	17% popusta pri gotovinskem plačilu ali 10% popusta pri plačilu na obroke
Avtoplašči INTENSA, EFEKTA, RAPIDEX R2	15% popusta pri gotovinskem plačilu ali 10% popusta pri plačilu na obroke
Avtoplašči GOOD YEAR, FULDA, BARUM, DUNLOP, PROTECT	5% popusta pri gotovinskem plačilu ali plačilu na obroke

Vse ostale vrste avtoplaščev nudimo po tovarniškem ceniku oziroma po predhodno dogovorjenem popustu pri našem dobavitelju.

Pri plačilu na obroke je minimalna vrednost obroka 6.000,00 SIT, največje število obrokov pa je šest. Pri plačilu s čeki lahko plačate največ v treh obrokih.

Informacije: Vinko Grenko 12-18, Vlado Sredenšek 61-81.